

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему

“Облік і аудит необоротних активів підприємства та економічний аналіз ефективності їх використання”

Виконав: студент групи ОО(з)-41

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Созанський Юрій Сергійович

Керівник: Василюк М.М д.е.н., професор
(прізвище та ініціали)

Рецензент: Мигович Т.М. к.е.н., доц.
(прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	7
1.1. Економічна сутність необоротних активів та їх класифікація з метою обліку та аудиту.....	7
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку , аудиту та аналізу необоротних активів.....	12
1.3. Особливості визнання та оцінки необоротних активів.....	17
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОГО ГЕОФІЗИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА « УКРГЕОФІЗИКА».....	28
2.1 Організація обліку необоротних активів на підприємстві.....	28
2.2. Методологічні особливості обліку необоротних активів на державному підприємстві та шляхи їх удосконалення.....	49
2.3. Порядок відображення необоротних активів у звітності підприємства.....	57
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	64
3.1. Організація та методика проведення аудиту необоротних матеріальних активів.....	64
3.2. Аналіз стану та руху необоротних активів.....	73
3.3. Аналіз ефективності використання необоротних активів та шляхи її поліпшення	80
ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах активного розвитку ринкових відносин в Україні виникає потреба у впровадженні інноваційних методів управління необоротними активами підприємств. Трансформаційні процеси мають значний вплив на структурні та якісні характеристики основних виробничих фондів, стан та відтворення яких є фундаментом промислового розвитку країни. Ключовим аспектом відновлення виробничого потенціалу та модернізації основних засобів виступає ефективна система обліку необоротних активів, контроль за якою повинен здійснюватися через налагоджений механізм аудиту, що унеможливить виникнення істотних відхилень та порушень.

Внаслідок тривалої експлуатації та неоптимального підходу до процесу оновлення основних засобів на підприємствах спостерігається суттєве погіршення стану активів. Система бухгалтерського обліку, яка повинна забезпечувати відображення необоротних активів та їх руху, в Україні адаптована до вимог податкового законодавства, що призводить до нехтування економічним змістом понять амортизації та зносу.

Процеси інтеграції України у світове співтовариство обумовлюють необхідність імплементації не лише національних стандартів бухгалтерського обліку, але й застосування великими підприємствами міжнародних стандартів, між якими існують певні розбіжності. Це ускладнює облікові процедури, пов'язані з придбанням, використанням основних засобів, нарахуванням амортизації та визначенням зносу. У зв'язку з цим, особливої актуальності набуває вибір Україною такої моделі розвитку системи бухгалтерського та податкового обліку, яка б забезпечувала поетапну гармонізацію національних стандартів з міжнародними.

Питання, що виникають у процесі обліку та аудиту необоротних активів, потребують ґрунтовного дослідження з боку вітчизняних науковців, оскільки витрати на придбання, модернізацію та амортизацію основних засобів

становлять як частину витрат виробничих підприємств, так і джерело відтворення їх основних засобів. Це має значний вплив на низку ключових економічних показників діяльності підприємства, зокрема ціну, собівартість, прибуток тощо. Дослідженню цієї проблематики присвячено численні праці українських вчених, серед яких Яковишина Н.А., Яковенко К.А., Антонова Л.В., Левченко Н.М., Белінська С.М., Максименко І. Я., Савіна Н. Б., Павелко О. В., Зінкевич О. В., Бутинець Ф.Ф. та інші.

Актуальність дослідження. Вибір теми, завдань та мети дипломної роботи обумовлений викликами, що постають перед системою обліку, аналізу та аудиту необоротних активів, а також значною кількістю існуючих проблем у цій сфері.

Мета та завдання дослідження. Метою роботи є вивчення особливостей обліку та аудиту необоротних активів підприємства та пошук напрямів їх удосконалення. Для досягнення поставленої мети були сформульовані такі завдання:

- розкрити економічну сутність необоротних активів як об'єкта обліку;
- проаналізувати нормативно-правову базу, що регулює облік і аудит необоротних активів підприємства;
- дослідити організаційні аспекти та завдання обліку і аудиту необоротних активів підприємства;
- вивчити порядок документального оформлення операцій та облікове відображення необоротних активів на підприємстві;
- розглянути специфіку організації бухгалтерського обліку необоротних активів на державному підприємстві;
- дослідити механізм відображення операцій з необоротними активами у фінансовій та податковій звітності підприємства;

- проаналізувати особливості аудиту основних засобів та визначити шляхи удосконалення обліково-інформаційної системи підприємства;
- здійснити аналіз стану, руху та ефективності використання необоротних активів.

Об'єктом дослідження виступає господарська діяльність Івано-Франківської експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах, яка є структурним підрозділом державного геофізичного підприємства «Укргеофізика».

Предметом дослідження є процес організації та здійснення обліку й аудиту основних засобів на прикладі Івано-Франківської експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах державного геофізичного підприємства «Укргеофізика».

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної бакалаврської роботи було застосовано такі методи аналізу: системний підхід, комплексний аналіз економічних явищ та процесів, пов'язаних з обліком та аудитом основних засобів, порівняльний аналіз, метод узагальнення.

Методологічною основою дослідження слугували праці українських науковців-економістів, присвячені проблемам облікового відображення операцій з основними засобами, а також законодавчі акти України, що регулюють питання бухгалтерського обліку та аудиту основних засобів підприємства. У роботі застосовувались методи аналізу та синтезу, причинно-наслідкового та абстрактно-логічного зв'язку. Для оцінки фінансового стану підприємства використовувались аналітичні та статистичні методи, зокрема групування, середніх та відносних величин, порівняльного аналізу, систематизації та узагальнення. Крім того, загальнонауковими методами дослідження були діалектичний метод пізнання, який дозволив цілеспрямовано вивчити економічні поняття; факторний аналіз, який застосовувався для комплексного аналізу діяльності підприємства; індукція, що використовувалась

як специфічний економічний доказ, та дедукція, за допомогою якої формулювались логічні висновки. Інформаційною базою дослідження стала фінансова звітність Івано-Франківської експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах державного геофізичного підприємства «Укргеофізика».

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновку та списку використаних джерел (77 найменувань) та додатків.

Загальний обсяг роботи - 97 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність необоротних активів та їх класифікація з метою обліку та аудиту

Для функціонування та ведення господарської діяльності, підприємства використовують необоротні активи. Майже неможливо знайти підприємство на балансі якого не зазначені необоротні активи. При цьому їх наявність передбачає обов'язковий облік, аналіз та контроль.

З економічної точки зору, всі засоби підприємства класифікуються на необоротні (основні) та оборотні, залежно від способу перенесення їх вартості на готову продукцію. Необоротні активи використовуються у виробничому процесі протягом тривалого періоду, беручи участь у кількох виробничих циклах. Вони зберігають свою натуральну форму і переносять свою вартість на готову продукцію частинами, в міру їх зносу. На відміну від них, оборотні засоби повністю споживаються в одному виробничому циклі і одноразово передають всю свою вартість на створюваний продукт. Для забезпечення безперервності виробничого процесу необхідно постійно відновлювати оборотні засоби, тоді як необоротні активи продовжують функціонувати протягом тривалого часу у декількох виробничих циклах. Частина вартості основних засобів, яка увійшла до вартості готової продукції, відшкодовується по мірі реалізації продукції. Виручка від реалізації включає вартість спожитих оборотних засобів, частину вартості основних засобів, витрати на оплату праці і суму отриманого прибутку. Отже, вартість необоротних активів окупається поступово, в міру їх зносу.

Необоротні активи являють собою ресурси підприємства, термін експлуатації яких, за очікуваннями, перевищує один рік або один операційний цикл, якщо він довший за рік. Або згідно НП(С)БО необоротні активи – це всі активи, що не є оборотними [45]. Ці активи не беруть участь у господарському

обороті, але є невід'ємною частиною функціонування будь-якого підприємства. Типовими прикладами необоротних активів є будинки, машини, виробниче обладнання, автомобілі, придбання ліцензії, патенти, дебіторська заборгованість з терміном погашення понад 1 рік, а також тварини, якщо це сільськогосподарське підприємство.

Значний внесок у розвиток теоретичних основ та методологічних підходів до питання обліку та аналізу необоротних активів здійснили такі відомі українські вчені-економісти, як Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Грінько А.П., Кірейцев Г.Г., Кужельний М.В., Кузьмінський А.М., Лінник В.Г., Моссаковський В.Б., Огійчук Н.Ф., Пушкар М.С., Сопко В.В., Сук Л.К., Янчева Л.М., а також зарубіжні науковці, серед яких Палій В.Ф., Соколов Я.В., Шеремет А.Д. та інші дослідники.

Аналіз наукових досліджень дає змогу побачити, що немає однозначного тлумачення терміну «необоротні активи».

Так, Бутинець Ф.Ф. [2] вважає, що необоротні активи це всі активи, що не є оборотними.

Загородній А. Г. та Вознюк Г. Л. [11] визначають необоротні активи як сукупність матеріальних та нематеріальних цінностей підприємства, які неодноразово використовуються у процесі здійснення господарської діяльності.

Кузнєцов В. та Михайленко О. [51] трактують необоротні активи як сукупність нематеріальних і матеріальних ресурсів, що перебувають у власності підприємства і забезпечують його функціонування, очікуваний термін корисного використання яких перевищує один рік або один операційний цикл.

За визначенням Шелудько В. М. [76], необоротні активи являють собою майнові цінності підприємства, призначені для довгострокового використання у процесі здійснення фінансово-господарської діяльності.

Аналізуючи наведені визначення, можна зробити висновок, що єдиного підходу до трактування поняття необоротних активів не існує. Проте більшість авторів ототожнюють необоротні активи з матеріальними та нематеріальними ресурсами підприємства, термін служби (використання) яких перевищує один рік або один операційний цикл, і ці активи призначені для багаторазового використання у виробничому процесі.

Неоднозначне трактування необоротних активів також і у вітчизняних нормативно-правових джерелах наведено в табл.1.1.

Таблиця 1.1

Визначення необоротних активів у нормативно-правових актах

Джерело	Трактування
НП(С)БО № 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [32].	Необоротні активи трактуються як усі активи, що не відносяться до категорії оборотних.
Наказ Фонду державного майна України № 1954 від 29.12.2010 р. "Про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства" [26]	Необоротні активи визначаються як матеріальні та нематеріальні ресурси, закріплені за підприємством на праві господарського відання або праві оперативного управління, які забезпечують здійснення його основної діяльності та мають очікуваний термін корисної експлуатації більше одного року або операційного циклу, якщо він триваліший за рік.
Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України [28]	Необоротні активи трактуються як матеріальні та нематеріальні ресурси, що перебувають на балансі ФПУ та надані у розпорядження структурним підрозділам для їх експлуатації, очікуваний термін корисного використання яких перевищує один рік.

Для розкриття економічної сутності необоротних активів важливе значення має вивчення їх структури (класифікації).

Класифікація необоротних активів з метою бухгалтерського обліку представлена в табл. 1.1.1.

Таблиця 1.1.1

Класифікація необоротних активів

Група необоротних активів	Об'єкти, що входять до складу групи	Стандарти, які визначають правила обліку
Нематеріальні активи	Право користування природними ресурсами, право користування майном, права на комерційні позначення, права на об'єкти промислової власності, авторське право та суміжні з ним права, інші нематеріальні активи.	П(С)БО 8, МСБО 38
Незавершені капітальні інвестиції	Кошти витрачені на створення основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів.	; П(С)БО 7, 8, 30;
Основні засоби	Земельні ділянки, будинки, споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, меблі, тварини, багаторічні насадження, бібліотечні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи та інші.	П(С)БО 7, МСБО 16
Інвестиційна нерухомість	Нерухомість, яка використовується виключно для отримання доходу шляхом здавання в оренду.	П(С)БО 32, МСБО 40
Довгострокові біологічні активи	У сільськогосподарських підприємствах: робоча худоба продуктивна худоба, багаторічні насадження, інші.	П(С)БО 30, МСБО 40
Довгострокові фінансові інвестиції	Придбані акції інших підприємств з метою контролю та отримання дивідендів протягом тривалого періоду, облігації зі строком погашення більше одного року, інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент, тощо.	П(С)БО 12, МСБО 32
Довгострокова дебіторська заборгованість	Дебіторська заборгованість з терміном погашення більше року, наприклад видана позика працівнику, заборгованість по отриманому векселю.	П(С)БО 17, МСБО 12 П(С)БО 10, МСБО 32
Відстрочені податкові активи	Відстрочений податковий актив, що виникає внаслідок тимчасових різниць між обліковим та податковим	

	прибутком і підлягає відшкодуванню в майбутніх звітних періодах.	
Гудвіл	Гудвіл - нематеріальний актив, який виникає при перевищенні вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань на дату придбання.	НП(С)БО 2, П(С)БО 19, МСФЗ 3
Інші необоротні активи	Довгострокові витрати майбутніх періодів, довгострокові депозити, якщо використання грошей неможливе протягом 12 місяців; активи, які виникають по орендованим основним засобам та ін.	. НП(С)БО 1, МСФЗ 16

Наведений перелік необоротних активів знаходить своє відображення у розділі I «Необоротні активи» частини «Активи» балансу підприємства.

Зазвичай, основні засоби займають найбільшу питому вагу у структурі необоротних активів підприємств. Основні засоби визначаються як засоби праці, які неодноразово використовуються у виробничому процесі, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, а очікуваний термін їх корисного використання перевищує один рік або операційний цикл, якщо він довший за рік.

Визначення основних засобів, як і в цілому необоротних активів, мають різноманітне трактування у нормативних документах так і у працях різних авторів, але більшість у своїх висновках щодо трактування цього поняття вказують саме на строк корисного використання, який має бути більше одного року або операційного циклу. Інші автори важливим критерієм вважають амортизацію.

Зважаючи на різноманітність основних засобів за їх складом та функціональним призначенням, для ефективної організації бухгалтерського та управлінського обліку доцільно керуватися принципом їх класифікації. При

цьому кожне підприємство має право розширювати класифікаційні ознаки, формуючи групи (підгрупи) основних засобів з розподілом на власні, орендовані, а також ті, що перебувають в експлуатації, запасах, оренді, ремонті, на модернізації, реконструкції, виробничі та невиробничі тощо [36].

Інвестиційна нерухомість являє собою власні або орендовані на умовах фінансової оренди земельні ділянки, будівлі, споруди, розташовані на землі, які утримуються з метою отримання орендних платежів та/або збільшення власного капіталу, а не для виробництва та постачання товарів, надання послуг, адміністративних цілей або продажу [63]. Згідно з п. 9 П(С)БО 32, одиницею обліку інвестиційної нерухомості виступає земельна ділянка, будівля (або її частина) чи їх поєднання, а також активи, які разом з інвестиційною нерухомістю утворюють цілісний майновий комплекс і в сукупності генерують грошові потоки.

Відповідно до п. 4 НПБО №8, нематеріальний актив визначається як «немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований». У цьому визначенні чітко виділяються три ключові характеристики, наявність яких дозволяє віднести об'єкт до категорії нематеріальних активів: немонетарність, нематеріальність та можливість ідентифікації. Крім того, існує ймовірність того, що нематеріальні активи здатні приносити економічні вигоди протягом періоду, що перевищує один рік. Нематеріальні активи можуть бути придбані, створені власними силами, отримані безоплатно або шляхом обміну на інші активи [57].

Довгострокові фінансові інвестиції – це придбані акції інших підприємств з метою контролю та отримання дивідендів тривалий період, облігації зі строком погашення більше одного року тощо.

Функціями цінних паперів є залучення додаткових фінансових ресурсів, інвестування, отримання прибутку, посвідчення права на частку в статутному капіталі.

Капітальні інвестиції являють собою витрати на капітальне будівництво, придбання основних засобів та інших необоротних активів. Відповідно до П(С)БО 7, капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи охоплюють витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, які збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (включаючи необоротні матеріальні активи, призначені для заміни діючих, та устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством [56].

Довгострокова дебіторська заборгованість, згідно з П(С)БО 10, визначається як сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході звичайного операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу [58]. Залишки дебіторської заборгованості поділяються на поточну дебіторську заборгованість та довгострокову дебіторську заборгованість, різниця – поріг 12 місяців. Строк погашення має бути прописаний у договорі, по ньому і визначається яка саме це заборгованість – поточна чи довгострокова.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу необоротних активів

При веденні обліку основних засобів та складанні фінансової звітності важливе значення має дослідження нормативно-правової бази. Проаналізувавши чинні нормативні акти, їх можна згрупувати та представити у вигляді чотирьох рівнів:

I рівень включає законодавчі акти України, які визначають сутність бухгалтерського обліку, його завдання, основні поняття, що використовуються, порядок регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку. До цього рівня відносяться Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, інші закони України та Постанови Кабінету Міністрів України.

II рівень – Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, МСБО/МСФЗ які регулюють методологічні засади ведення обліку основних засобів, інших необоротних матеріальних активів.

III рівень нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку основних засобів включає Інструкції, накази та методичні рекомендації Міністерства фінансів України. До цього рівня відносяться:

- Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;

- Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків;

- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів;

- Методичні рекомендації щодо застосування регістрів бухгалтерського обліку;

- Інші нормативно-правові акти.

Ці документи деталізують та роз'яснюють порядок застосування законодавчих актів вищого рівня, визначають методологію обліку основних засобів, правила документообігу та порядок ведення регістрів бухгалтерського обліку.

IV рівень нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку основних засобів включає внутрішні документи підприємства, які регламентують організаційні засади бухгалтерського обліку. До цього рівня відносяться:

- наказ про облікову політику підприємства;

- робочий план рахунків для обліку необоротних матеріальних активів;

- наказ про проведення інвентаризації;

- посадові інструкції;
- графіки документообігу та інвентаризації;
- регламенти бухгалтерських та інших адміністративних служб;
- порядок організації та реалізації внутрішнього контролю.

Ці документи розробляються безпосередньо на підприємстві з урахуванням специфіки його діяльності та особливостей організації бухгалтерського обліку.

Одним з найважливіших законодавчих актів, що регулюють облік основних засобів, є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Цей закон визначає правові засади організації та ведення бухгалтерського обліку, а також складання фінансової звітності. Відповідно до цього документу, ведення бухгалтерського обліку є обов'язковим для всіх підприємств, оскільки фінансова, статистична, податкова та інші види звітності ґрунтуються на даних цієї системи обліку. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві, відповідальність за правильність його ведення покладається на власника або уповноважений орган, який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», затверджений Верховною Радою України 21.12.2017 № 2258-VIII, визначає принципи організації аудиторської діяльності в Україні, основи діяльності, функції, права, обов'язки та відповідальність аудиторів. Цей закон застосовується для вивчення порядку проведення аудиторських перевірок, правового регулювання та відповідальності аудиторів.

«Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами

державної, комунальної власності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 р. № 1213, встановлює порядок відображення в обліку активів державних (комунальних) підприємств, облікову політику державних та комунальних підприємств, а також порядок відображення в обліку розподілу прибутку підприємств державного та комунального секторів економіки.

Ці нормативно-правові акти є важливими для регулювання аудиторської діяльності та бухгалтерського обліку на підприємствах державного та комунального секторів економіки, забезпечуючи прозорість, достовірність та ефективність управління активами та фінансовими результатами цих суб'єктів господарювання.

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Міністерством фінансів України 07.02.2013 № 73, визначає мету, основні принципи, склад фінансових звітів, методику їх складання та порядок визнання статей. Це положення є важливим для забезпечення єдиних підходів до формування фінансової звітності підприємств.

Особливе значення для обліку основних засобів має П(С)БО 7 «Основні засоби». Це положення визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності. У цьому документі наводяться критерії визнання об'єкта основних засобів активом, описуються методи оцінки, переоцінки та амортизації основних засобів, регулюється формування інформації про зменшення корисності та вибуття основних засобів, а також порядок розкриття інформації про них у примітках до фінансової звітності.

П(С)БО 7 є ключовим нормативним документом, який забезпечує єдині підходи до обліку основних засобів на підприємствах, дозволяє формувати достовірну та релевантну інформацію про них у фінансовій звітності, що є необхідним для прийняття управлінських рішень та задоволення інформаційних потреб користувачів фінансової звітності.

П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності. Це положення регулює питання визнання, оцінки, амортизації та вибуття нематеріальних активів, забезпечуючи достовірне відображення інформації про них у фінансовій звітності підприємств.

НП(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» регулює питання обліку та розкриття інформації про інвестиційну нерухомість у фінансовій звітності. Це положення визначає критерії визнання та оцінки інвестиційної нерухомості, порядок переведення нерухомості до складу інвестиційної або виведення з неї, а також процедури обліку вибуття інвестиційної нерухомості. НП(С)БО 32 також встановлює вимоги до відображення інформації про операції з інвестиційною нерухомістю у примітках до фінансової звітності.

Ці положення є важливими для забезпечення достовірного та повного відображення інформації про нематеріальні активи та інвестиційну нерухомість у фінансовій звітності підприємств, що є необхідним для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та задоволення інформаційних потреб користувачів фінансової звітності.

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 № 561, надають методичні рекомендації щодо ведення обліку основних засобів. Вони деталізують та роз'яснюють положення П(С)БО 7 «Основні засоби», надаючи практичні поради щодо організації обліку основних засобів на підприємствах.

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, роз'яснює зміст бухгалтерських рахунків та наводить типову кореспонденцію рахунків. Ця інструкція є важливою для правильного

відображення операцій з основними засобами на рахунках бухгалтерського обліку.

Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань вимагає проведення їх суцільної інвентаризації, у тому числі основних засобів, що знаходяться у фінансовій та оперативній оренді. Інвентаризація основних засобів має бути обов'язково проведена за три місяці до складання фінансової звітності підприємства. Розділ II Положення визначає засади організації та основні правила проведення інвентаризації активів та зобов'язань, а пункт розділу III конкретизує їх у частині основних засобів.

Ці нормативно-правові акти забезпечують методологічну основу для організації та ведення обліку основних засобів на підприємствах, сприяють достовірному відображенню інформації про них у фінансовій звітності та забезпечують проведення необхідних контрольних процедур, таких як інвентаризація.

Наказ про облікову політику є елементом системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві, в якому прописуються методи та принципи ведення бухгалтерського обліку, які у нормативних документах пропонуються в кількох варіантах. Стосовно необоротних активів - це вибір методу амортизації, вартісні ознаки малоцінних необоротних активів, принципи переоцінки, періодичність проведення інвентаризації, порядок відображення витрат, пов'язаних з відновленням основних засобів. Вибір елементів облікової політики стосовно основних засобів вимагає залучення експертизи фахівців інженерно-технічного профілю, таких як інженери, механіки, технологи, енергетики та інші профільні спеціалісти. Ці експерти мають необхідні знання, рівень кваліфікації та досвід для прийняття рішень щодо ключових аспектів обліку основних засобів, зокрема, визначення строку їх корисного використання, вибору оптимального методу нарахування амортизації, класифікації витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єктів основних засобів, та інших питань, які виникають у процесі вибору методів обліку та оцінок стосовно цих активів.

Участь інженерно-технічних фахівців у формуванні облікової політики щодо основних засобів дозволяє враховувати їх технічні характеристики, умови експлуатації та очікувані економічні вигоди, що сприяє достовірності облікової інформації та ефективності управління основними засобами.

Формування облікової політики з урахуванням потреб управління дає змогу забезпечити менеджмент усіх рівнів достатньою, оперативною та релевантною інформацією, необхідною для прийняття ефективних рішень [20].

Облік, аналіз та аудит основних засобів є важливими напрямками економічних досліджень, які знайшли своє відображення у працях таких науковців, як Н.В. Велінкевич, І.А.Дерун, О.О. Жарікова, Л.М.Кіндрацька, М.В.Задорожний, Я.Ф.Крупка, О. Є. Кузьмін, Х. П. Стельмах та інші. У своїх наукових доробках вони розкрили сутність та класифікацію основних засобів, а також запропонували шляхи вдосконалення їх обліку, аналізу та аудиту для задоволення інформаційних потреб користувачів.

Аудит, будучи формою інтелектуальної діяльності, характеризується певними особливостями організації та методики проведення. Міжнародні асоціації бухгалтерів та аудиторів, узагальнивши досвід організації та методики обліку й аудиту в країнах з різними формами власності та господарювання, розробили міжнародні норми аудиту (МНА), які певною мірою можуть виконувати функції стандартів з обліку та аудиту.

Стандарти аудиту являють собою загальні правила, якими керуються аудитори при виконанні своїх професійних обов'язків з перевірки фінансової звітності. Ці стандарти містять вимоги до компетентності, незалежності та об'єктивності аудиторів, а також до якості аудиторських висновків і доказів. Метою розробки стандартів аудиту є встановлення єдиних правил організації та методики проведення аудиторської діяльності. В Україні аудитори використовують як міжнародні, так і національні стандарти аудиту, а також нормативні документи, що регулюють організацію та методологію бухгалтерського обліку та фінансово-господарського контролю. Законодавство

України та нормативні акти щодо сертифікації аудиторів та ліцензування їхньої діяльності визначають правові та організаційні засади аудиторської діяльності в нашій країні. Норми аудиту встановлюють основні принципи виконання аудиторських робіт, але не є безпосередньо методиками чи інструкціями щодо застосування конкретних методичних прийомів та процедур аудиту.

Використання міжнародних норм аудиту сприяє підвищенню ефективності управління якістю, активізації діяльності суб'єктів господарювання та забезпеченню достовірності відображення її результатів у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Ознайомлення з результатами дисертаційних, науково-практичних статей показало, що дослідження авторів не дало відповідей на ряд питань, що виникають із практики. На сьогоднішній день залишаються актуальними організаційно-методичні та практичні питання обліку основних засобів як основної складової основних засобів відповідно до вимог Податкового кодексу України.

Облік, аналіз та аудит основних засобів є предметом ґрунтовних досліджень як у нормативно-правових джерелах, так і в працях вчених-економістів. Державні органи приділяють значну увагу контролю за основними засобами та забезпечують розробку якісної методології щодо дій та обліку в різних ситуаціях, пов'язаних з придбанням, орендою, продажем та ліквідацією основних засобів.

1.3. Особливості визнання та оцінки необоротних активів

Необоротні матеріальні активи є фундаментом ефективної та успішної діяльності будь-якого підприємства. Вони забезпечують підвищення технічної оснащеності та продуктивності праці виробничого персоналу, визначають виробничі потужності та конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Одним з ключових завдань обліку необоротних активів є надання повної, достовірної та неупередженої інформації про них. Це дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо ефективного використання, оновлення та відтворення необоротних активів, а також забезпечувати прозорість та достовірність фінансової звітності підприємства. І першим кроком є процедура визнання яка дозволяє визначити місце об'єкта у фінансовій звітності: чи є він для підприємства активом або витратами, чи призведе його поява до збільшення зобов'язань або доходів? Критерії визнання та оцінки для кожної групи необоротних активів встановлені національними стандартами бухгалтерського обліку.

Найбільшою групою необоротних активів є основні засоби.

Згідно з п.6 П(с)БО-7 для визнання об'єкта основних засобів активом мають бути виконані дві умови:

- підприємство передбачає отримати економічну вигоду від використання об'єкта;
- вартість об'єкта може бути достовірно визначена.

Разом з тим, якщо порівняти визначення терміну «основні засоби» з критеріями визнання об'єкта основних засобів помічаємо їх відмінності. Визнання об'єкта основних засобів активом передбачає наявність ймовірності отримання економічних вигод від його використання. Однак термін "основні засоби" також включає об'єкти, призначені для виконання "соціально-культурних функцій", від використання яких не очікується отримання прямої економічної вигоди.

Отже, можна зробити висновок, що не всі основні засоби відповідають критеріям визнання активами. Витрати на придбання основних засобів, використання яких не призведе до отримання економічних вигод, слід відображати у складі витрат того періоду, в якому вони були понесені.

Такий підхід забезпечує дотримання принципу відповідності доходів і витрат, а також принципу обачності при формуванні фінансової звітності. Він дозволяє уникнути завищення активів підприємства та забезпечує достовірне відображення його фінансового стану. Але в умовах сучасного українського бухгалтерського обліку об'єкт, що відповідає визначенню терміна «основні засоби, майже автоматично визнається активом, тобто процедура визнання фактично зводиться до визначення строку використання.

Правильність і точність визнання забезпечує точність обліку. У свою чергу, визнання може бути точним тільки тоді, коли здійснюючи цю процедуру бухгалтерія має всю необхідні інформацію і впевнена в її достовірності. Щоб мати підстави для визнання об'єкта обліку об'єктом необоротного активу повинна бути впевненість у тому, що цей об'єкт:

- призначено для використання на підприємстві, а не для продажу чи безоплатної передачі;
- буде використовуватися на підприємстві більше одного року або більше одного операційного циклу(якщо операційний цикл перевищує один рік).

Інформації такого роду немає в первинних документах, отже вона повинна міститися в інших джерелах. Такими джерелами інформації можуть бути внутрішні розпорядчі документи підприємства (накази, розпорядження , тощо).

Другим критерієм визнання об'єктів основних засобів є їх достовірна оцінка.

Оцінка відіграє ключову роль в методології бухгалтерського обліку. Вона суттєво впливає на організацію облікового процесу, оскільки від обраного методу оцінки об'єктів обліку залежить їх достовірне та правдиве відображення у фінансовій та внутрішній звітності, що використовується зовнішніми та внутрішніми користувачами для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Сучасні дослідження, проведені такими науковцями, як Н. М. Малюга та Г.В. Нашкерська, спрямовані на обґрунтування положення про те, що оцінка є невід'ємним елементом методу бухгалтерського обліку. Ці дослідження також спрямовані на деталізацію класифікації оцінок, вдосконалення методик оцінки окремих об'єктів обліку та розробку облікової політики щодо оцінки. По суті, в цих працях окреслено теоретичні та практичні підходи до оцінки об'єктів бухгалтерського обліку в умовах ринкової економіки [34; 47].

В.Ф. Палій і Я.В. Соколов, аргументуючи тезу про те, що оцінка є складовою методу бухгалтерського обліку, зазначали, що «без оцінки і калькуляції втрачаються основні характеристики бухгалтерського обліку як системи, що генерує інформацію про найважливіші вартісні узагальнені показники» [51].

Трактування оцінки в бухгалтерському обліку та її застосування до певних об'єктів регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [14] та Національним П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [45].

Оцінка активів дозволяє достовірно і правильно визначати їх вартість.

Щодо основних засобів у бухгалтерському обліку використовуються такі види вартостей:

- первісна(історична) собівартість – ціна основного засобу та сукупність усіх витрат пов'язаних з його придбанням та введенням в експлуатацію;
- Ліквідаційна вартість - це сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).
- Переоцінена (відновна) вартість - це вартість необоротних активів після проведення їх переоцінки з метою приведення залишкової вартості до справедливої вартості.

- Справедлива вартість - це сума, за якою можна обміняти актив або погасити заборгованість в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Зазвичай справедлива вартість відповідає ринковій вартості активу на певну дату.
- Чиста вартість реалізації необоротного активу - це справедлива вартість необоротного активу за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію. Вона відображає суму, яку підприємство очікує отримати від продажу необоротного активу в ході звичайної діяльності.

Різні ж ситуації щодо оцінки основних засобів та правила вибору виду оцінки розглянемо у табл.1 3.

Таблиця 1.3

Визначення оцінки вартості основного засобу

	Ситуація	Вартість, яка обирається для оцінки ОЗ
1	Придбання основних засобів за плату	Первісна вартість
2	Отримання ОЗ в обмін на подібний актив	Залишкова вартість переданого об'єкта
3	Отримання ОЗ в обмін на неподібний актив	Справедлива вартість переданого об'єкта, збільшена/зменшена на суму грошових коштів чи їх еквівалентів переданих під час обміну.
4	Безкоштовне отримання основних засобів	Справедлива вартість з урахуванням витрат на доставку, введення в експлуатацію та інших витрат згідно з пунктом 8 П(С)БО
5	Переведення ОЗ з оборотних активів (товарів, готової продукції)	Фактична собівартість таких активів визначається відповідно до П(С)БО 9 "Запаси" та П(С)БО 16 "Витрати".
6	Оцінка станом на дату складання звіту про фінансовий стан (балансу)	Залишкова вартість або справедлива вартість.
7	Оцінка повністю амортизованих ОЗ	Ліквідаційна вартість або справедлива вартість
8	Внесення основних засобів до статутного капіталу	Здійснюється за погодженою між засновниками справедливою вартістю, з урахуванням витрат на доставку, введення в експлуатацію та інших витрат відповідно до пункту 8 П(С)БО 7.

Первісна вартість – це синонім історичної (фактичної) собівартості основних засобів. Підприємство визначає її самостійно. До даного показника включають такі витрати, пов'язані з придбанням основного засобу:

□ суми, що сплачуються постачальникам основних засобів (без непрямих податків, тобто ПДВ);

· Реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;

· Суми ввізного мита;

· Суми непрямих податків у зв'язку з придбанням основних засобів, якщо вони не відшкодовуються підприємству (тобто сума ПДВ, у разі якщо покупець – неплатник ПДВ).

· Витрати на страхування ризиків, пов'язаних з доставкою основних засобів; витрати на транспортування, установку, монтаж та налагодження основних засобів;

· Інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основного засобу до стану, придатного для використання з запланованою метою (п. 8)

Ліквідаційна вартість основних засобів — це сума коштів, яку підприємство очікує отримати від реалізації активів після закінчення строку їх корисного використання, за вирахуванням витрат, пов'язаних з їх продажем. Іншими словами, це та сума якій буде дорівнювати залишкова вартість основних засобів після закінчення терміну їх амортизації (строку корисного використання). Підприємство визначає її самостійно і закріплює в наказі про облікову політику.

Правдиво визначити ліквідаційну вартість часто буває просто неможливо, оскільки невідомо, за яку суму у майбутньому можна буде продати цей об'єкт. Тому у більшості випадків її вважають рівною нулю, тобто не визначають. Це слід передбачити або в наказі про облікову політику або у наказі по підприємству при визнанні об'єкта активом під час зарахування на баланс. На досліджуваному підприємстві, як і на переважній більшості інших підприємств, ліквідаційна вартість не розраховується і при формуванні облікової політики прирівнюється до нуля. Обов'язкове визначення ліквідаційної вартості відбувається тільки у разі, якщо залишкова вартість основного засобу досягла нуля та проводиться його дооцінка (п. 17 П(С)БО 7 [56]).

Залишкова та балансова вартість – це вартість основного засобу, яка залишається після нарахування його амортизації (зносу). В кінці строку корисного використання дорівнює або нулю або ліквідаційні вартості.

В процесі використання необоротних матеріальних активів підприємство може нести певні витрати. Витрати на ремонт і обслуговування цих активів зазвичай сприяють відновленню або підтриманню очікуваних від них майбутніх економічних вигод, тому їх включають до складу витрат у момент виникнення. Якщо ж витрати покращують стан матеріальних необоротних активів і супроводжуються зростанням очікуваних майбутніх економічних вигод, такі витрати збільшують первісну вартість цих активів.

Згідно з НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», справедлива вартість необоротних матеріальних активів відповідає їх ринковій вартості, яка може бути встановлена в процесі обміну між проінформованими, зацікавленими та незалежними сторонами.

Ринкова вартість визначається професійними оцінювачами відповідно до національних стандартів оцінки. Це сума грошових коштів або справедливої вартості інших активів, що були сплачені (передані) або витрачені на придбання (створення) таких активів. Справедлива вартість необоротних матеріальних

активів, зменшена на очікувані витрати, пов'язані з їх реалізацією, вважається чистою вартістю реалізації таких активів.

Переоціненою є вартість необоротних матеріальних активів після проведення процедур переоцінки. Переоцінка передбачає визначення коефіцієнта зміни їх вартості, яка може відбуватися через вплив фізичних факторів, зміну кон'юнктури ринку та посилення конкуренції.

Наступна група необоротних активів – це інвестиційна нерухомість. Основою регулювання операцій з інвестиційною нерухомістю є П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість»[63].

Інвестиційна нерухомість визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від її використання у формі орендних платежів та/або збільшення власного капіталу, і її первісна вартість може бути достовірно визначена. Згідно з П(С)БО 32, інвестиційною нерухомістю може бути визнано нерухомість, що перебуває у власності підприємства, або нерухомість, узятую на умовах фінансової оренди. Інвестиційна нерухомість включає в себе земельні ділянки, будівлі, споруди, розміщені на землі, які утримуються з метою отримання орендних платежів і/або збільшення власного капіталу, а не для виробництва та постачання товарів, надання послуг, адміністративних цілей або продажу під час звичайної діяльності.

У разі, якщо така нерухомість утримується з метою використання у виробництві, постачанні товарів, наданні послуг або для адміністративних цілей, то її визнають операційною нерухомістю.

У деяких випадках ідентифікація інвестиційної нерухомості може вимагати застосування професійного судження або навіть розробки спеціальних критеріїв.

Одиницею обліку інвестиційної нерухомості можуть бути земельна ділянка, будівля або її частина чи їхнє поєднання, а також активи, які утворюють

з інвестиційну нерухомість цілісний комплекс і сукупно генерують грошові потоки

Оцінка об'єкту інвестиційної нерухомості на дату балансу передбачає два можливі варіанти :

1. За справедливою вартістю, якщо вона може бути достовірно визначена;
2. За первісною вартістю, зменшуючи на суму нарахованої амортизації, та втрат від зменшення корисності та вигід від її відновлення.

Наступною групою необоротних активів є нематеріальні активи. Регулює цю групу активів П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [57]. Щодо умов визнання нематеріальних активів, то можна виділити наступні критерії:

– не має матеріальної форми. Простий приклад – комп'ютерна програма. При цьому активом вважається саме програмний продукт, а не його носій (диск, флеш-карта тощо);

– актив має на меті приносити економічні вигоди підприємству 1 рік та більше;

– актив немонетарний, тобто це не гроші та їх еквіваленти. Не вважаються необоротними матеріальними активами безготівкові гроші та дебіторська заборгованість, хоча вони теж позбавлені матеріальної форми;

– актив має бути ідентифікований. Це значить, що він може бути відділений, відокремлений від підприємства, наприклад переданий в оренду, проданий тощо. Або виникати внаслідок договірних або інших юридичних прав.

Для визначення оцінки нематеріального активу, визначається джерело його надходження. Активи можуть створювати власними силами, купувати, одержувати на безоплатній основі, або обміном на інший актив. Порядок облікових записів щодо надходження нематеріальних активів визначається відповідно до джерела, з якого вони надходять.

Наступним необоротним активом є довгострокова дебіторська заборгованість. Законодавча основа для цього - П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Щодо визнання довгострокової дебіторської заборгованості як активу, то згідно з законодавством це відбувається одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг, і вона оцінюється за первісною вартістю.

Для віднесення дебіторської заборгованості до довгострокової необхідно, щоб виконувалися обидва критерії: вона не виникає в ході нормального операційного циклу і строк її погашення становить понад 12 місяців.

У разі, якщо строк погашення дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу, менший ніж рік, вона відноситься до поточної. Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума.

Довгострокова дебіторська заборгованість, на яку нараховуються проценти, відображається в балансі за їхньою теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від виду заборгованості та умов її погашення.

Згідно з пунктом 4 П(С)БО 30, довгострокові біологічні активи — це усі біологічні активи, які не є поточними біологічними активами. До довгострокових біологічних активів належать біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію або в інший спосіб приносити економічні вигоди протягом періоду, що перевищує 12 місяців (або операційний цикл, якщо він понад 12 місяців), та біологічні активи, що створюються протягом періоду, більшого ніж один рік, за винятком тварин на вирощуванні та відгодівлі.

Довгострокові біологічні активи рослинництва включають багаторічні насадження: насіннячкові культури, кісточкові культури, ягідники,

виноградники, плантації хмелю. До довгострокових біологічних активів тваринництва відносять основне стадо тварин: корови, бики, свиноматки, вівцематки, барани.

Так, спосіб визначення первісної вартості біологічного активу буде залежати від того, як саме підприємство отримало цей актив. В Україні існує два методи оцінки довгострокових біологічних активів: за первісною та справедливою вартістю.

Від питання вибору методу оцінки необоротних активів певною мірою залежить фінансовий результат діяльності.

Вибір методів оцінки має прямий вплив на показники ефективності господарської діяльності суб'єктів господарювання. Оцінка об'єктів бухгалтерського обліку є ключовою для формування повної, правдивої та достовірної інформації про діяльність підприємства та його фінансовий стан.

Неправильна оцінка необоротних активів може призвести не лише до спотворення загальної картини їх відображення, а й сприяти таким негативним ситуаціям, як неправильне обчислення амортизації, викривлення сум нарахованого податку на прибуток та помилкове відображення співвідношення між основними та оборотними активами в бухгалтерському балансі.

Оцінювання основних засобів стоїть перед багатьма викликами, які потребують вирішення. Одна з найбільш проблемних сфер - це саме визначення вартості основних засобів. Українська нормативно-законодавча база не завжди надає необхідні інструменти для повноцінного вирішення всіх аспектів оцінки основних засобів. Система оцінки основних засобів підприємства, яка є важливою складовою методів бухгалтерського обліку, виступає інструментом досягнення стратегічних цілей підприємства та формування інформаційної бази для економічного аналізу. Один із шляхів поліпшення бухгалтерського обліку - це вдосконалення методології та методики оцінки його активів. Тому можливо було б доцільно розробити окремий стандарт або положення, яке б детально

розкривало сутність концепції оцінки в бухгалтерському обліку, подібно до міжнародних стандартів фінансової звітності.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОГО ГЕОФІЗИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА «УКРГЕОФІЗИКА»

2.1. Організація обліку необоротних активів на підприємстві

Державне геофізичне підприємство «Укргеофізика» (далі ДГП «Укргеофізика») створено з метою вивчення надр, пошуку, розвідки і експлуатації родовищ нафти і газу та інших корисних копалин. Здійснює свою господарську діяльність на комерційній основі з метою отримання прибутку.

Підприємство володіє різноманітними ресурсами, з участю яких здійснює свою діяльність. Частиною цих ресурсів є їх необоротні активи, які є однією з найважливіших складових економічного потенціалу.

Майно підприємства є державною власністю і закріплюється за ним на праві господарського відання у межах чинної законодавчої та нормативної бази України. Джерелами формування майна є:

- державне майно, передане підприємству органом управління;
- доходи отримані за виконані роботи та надані послуги;
- капітальні вкладення і дотації з бюджетів;
- заборгованість перед банками та іншими кредиторами;
- активи, набуті від інших учасників господарювання;
- інші джерела не заборонені законом;

Дослідження ведення бухгалтерського обліку необоротних активів, аналіз їх використання та організацію аудиту проведемо на основі діяльності відокремленого підрозділу ДГП «Укргеофізика» - Івано-Франківської експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах (далі ІФЕГДС).

Майно ІФЕГДС відображається на її внутрішньому балансі, який є складовою частиною консолідованого балансу державного геофізичного підприємства «Укргеофізика», експедиція з геофізичних досліджень у свердловинах Івано-Франківської області діє на основі Положення, затвердженого генеральним директором ДГП «Укргеофізика». Не є юридичною особою, представляє інтереси підприємства та наділена самостійністю при здійсненні фінансово-господарської діяльності в межах визначених Положенням.

Основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності експедиції є прибуток.

Відповідно до наказу про облікову політику 60 % чистого прибутку направляється у фонд розвитку виробництва і 40% - у фонд споживання.

Експедиція веде бухгалтерський і статистичний облік, згідно встановленого порядку подає у відповідні органи звітність за всіма видами виробничо-господарської діяльності експедиції за затвердженими формами згідно з установленим законодавством порядком і несе відповідальність за її достовірність. Самостійно здійснює перерахування податків, зборів і інших обов'язкових платежів до місцевих бюджетів згідно з чинним законодавством України. До державного бюджету податки декларуються і сплачуються в складі ДГП «Укргеофізика».

В Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень ведеться організація бухгалтерського та управлінського обліку відповідно до законодавства України, зокрема згідно з Законом "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 року №996-XIV та "Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку" від 24 травня 1995 року №88. Підприємством обрана облікова політика, яка застосовується всіма відокремленими підрозділами і сформована у наказі «Про облікову політику ДГП «Укргеофізика», який узгоджується з органом управління Державною службою геології та надр України.

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку експедиції до штату введено бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Головний бухгалтер призначається начальником експедиції за погодження з керівником головного підприємства. Штат бухгалтерії складається із 5 працівників, кожен із яких відповідає за свою ділянку роботи.

В експедиції використовується журнальна форма бухгалтерського обліку, яка ґрунтується на систематизації та накопиченні даних первинних документів безпосередньо у регістрах аналітичного і синтетичного обліку. Записи у цих регістрах виконують за показниками, необхідними для управління і контролю за фінансово-господарською діяльністю експедиції, а також для складання

періодичної та річної бухгалтерської звітності.

Підсумки бухгалтерського обліку на кінець звітного періоду узагальнюються у фінансовій звітності, яка містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів експедиції за звітний період. Ця фінансова звітність подається до головного підприємства. Інформація, яка міститься у фінансовій звітності, впливає на прийняття рішень користувачами цієї інформації.

Для ведення бухгалтерського обліку в ІФЕГДС застосовується програмний продукт "Система управління підприємством IS-pro", розроблений компанією ТОВ "Інтелект-Сервіс". Ця система є комплексом програмного забезпечення, призначеним для управління підприємством та автоматизації обліку господарської діяльності в окремому, юридично самостійному підприємстві або групі таких підприємств.

Система складається з підсистем, які забезпечують автоматизацію основних бізнес-процесів. Кожна підсистема має свою відносну самостійність і може функціонувати як в складі комплексу, так і окремо.

Основою обліку у системі є робота з документами, які є первинними для відображення будь-якої операції. В системі реалізовані різноманітні види документів. На основі цих документів проводиться оперативний, бухгалтерський та податковий облік, формуються звіти, виконується друк документів і т.д. Для потреб бухгалтерського, управлінського та податкового обліку система також має функціонал для формування типових проведення (типових операцій) та проведення, характерних для даного підприємства.

Система бухгалтерського обліку на Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах забезпечує безперервний, повний та взаємозв'язаний облік у натуральних і вартісних вимірниках. Основні засоби становлять найбільшу частку необоротних активів на цьому підприємстві.

Згідно з наказом про облікову політику ДГП "Укргеофізика" від травня 2020 року, вартісний поріг визнання основних засобів підвищений до 20 000

гривень, і ця політика застосовується до активів, введених в експлуатацію з 23.05.2020 року. Основні засоби з меншою первісною вартістю, введені в експлуатацію до цієї дати, залишаються в складі основних засобів.

Процедура визнання активів проводиться спеціальною комісією по роботі з основними засобами та іншими необоротними активами, до складу якої входять інженерно-технічні працівники, геофізики та бухгалтер. Ця комісія встановлює загальні принципи і підходи до процедури визнання необоротних активів, включаючи напрям використання об'єкту, термін використання, класифікаційну групу та порядок обліку багатопредметних об'єктів. Однією з проблем при визнанні об'єкта основних засобів є визнання технічно складних основних засобів.

Як впливає з п.4 П(С)БО 7 [56]. поняття «предмет» і «об'єкт» не ототожнюються. Об'єкт основних засобів може складатися як з одного, так і з кількох предметів. При цьому об'єктом обліку може бути як об'єкт основних засобів загалом, так і кожний предмет, що входить до складу цього об'єкта. Крім того, П(С)БО 7 припускає, що об'єктом обліку може бути частина об'єкта основних засобів. Це можливо, якщо ті частини з яких складається об'єкт, мають різний строк корисного використання, або підприємству належить не весь об'єкт, а тільки його частина.

Отже, щодо об'єкта як одиниці обліку основних засобів не завжди застосована проста формула: один об'єкт – один предмет. Доволі часто застосовуються інші варіанти, зокрема: один об'єкт – кілька предметів; кілька об'єктів – один предмет; один об'єкт – частина предмету.

В досліджуваному підприємстві прикладом «один об'єкт – кілька предметів» є автомобільна каротажна станція, яка обліковується як єдиний об'єкт основних засобів. Складається станція з автомобіля, каротажного підіймача та різноманітних геофізичних приладів та механізмів, які виконують свої функції виключно у складі всього комплексу. В інших умовах кожний з таких предметів міг би обліковуватися як окремий об'єкт. Але в даному випадку

відображення всіх предметів, як одного об'єкта обліку є оптимальним варіантом, який відповідає економічному призначенню цього об'єкта. Інформація про всі предмети, що входять до складу таких об'єктів відображаються бухгалтерією в аналітичному обліку, зокрема, в інвентарній картці обліку основних засобів(форма №ОЗ-6).

Прикладом «кілька об'єктів – один предмет» є персональний комп'ютер, який для цілей бухгалтерського обліку поділений на кілька об'єктів основних засобів. Таке рішення пов'язане з різним строком корисного використання та високим рівнем морального зносу. Облік персонального комп'ютера як єдиного об'єкта основних засобів може привести до ускладнення обліку операцій з основними засобами. Наприклад, операція із заміни морально застарілого монітора вважається модернізацією комп'ютера, яка збільшує первісну вартість. А справний, але морально застарілий монітор необхідно обліковувати у складі оборотних активів по залишковій вартості, і остаточно може бути списаний тільки після утилізації або реалізації.

Якщо ж в обліку буде відображено не персональний комп'ютер, а кілька об'єктів основних засобів, що становлять єдиний комплекс то заміна монітора вважатиметься двома операціями. Перша з них - це ліквідація застарілого монітора, друга – введення в експлуатацію нового монітора, тобто нового об'єкта. Первісна вартість інших частин комп'ютера залишиться незмінною. На кожен із таких об'єктів підприємством оформляється окремо уся первинна документація та присвоюється окремий інвентарний номер.

Житловий будинок, який обліковується на балансі Івано-Франківської експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах як об'єкт основних засобів є прикладом обліку «один об'єкт – частина предмету». Частина нежитлових приміщень у житловому будинку належить іншому власнику і не контролюється підприємством. В бухгалтерському обліку підприємства відображається тільки вартість тієї частини об'єкта, яка ним контролюється.

Отже, П(с)БО №7 припускає різні підходи до визначення основних засобів, у підприємства є вибір. Цей вибір здійснюється спеціальною комісією при кожному придбанні основних засобів. Але раціональнішим є вироблення комісією єдиних принципів визначення об'єктів обліку.

Підприємством об'єкт основних засобів, що підлягає визнанню як актив, оцінюється за собівартістю. Собівартість охоплює ціну покупки, та витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням активу: вартість матеріалів, транспортні, трудові витрати, інші витрати, безпосередньо пов'язані з приведенням активу в робочий стан для використання за призначенням.

Комісія своє рішення про визнання об'єкта активом оформляє протоколом, на основі якого видається керівником підприємства наказ про введення об'єкта в експлуатацію, та складає акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ОЗ-1). Таке інформаційне та документальне забезпечення на до облікових етапах захищає від помилок визнання які призводять до помилок в обліку. Користуючись інформацією зазначеною в цих розпорядчих документах бухгалтерія відображає в обліку об'єкти необоротних активів.

Облік необоротних активів в ІФЕГДС повністю автоматизований за допомогою модулю «Управління основними засобами «Система управління підприємством «IS-pro». Вся інформація, яка зазначається в накладних протоколі комісії, наказі керівника, акті приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ОЗ-1) вводиться бухгалтером в програму. Програмою автоматично присвоюється інвентарний номер, формується інвентарна картка обліку, кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку, вносяться дані до бухгалтерських і управлінських звітів.

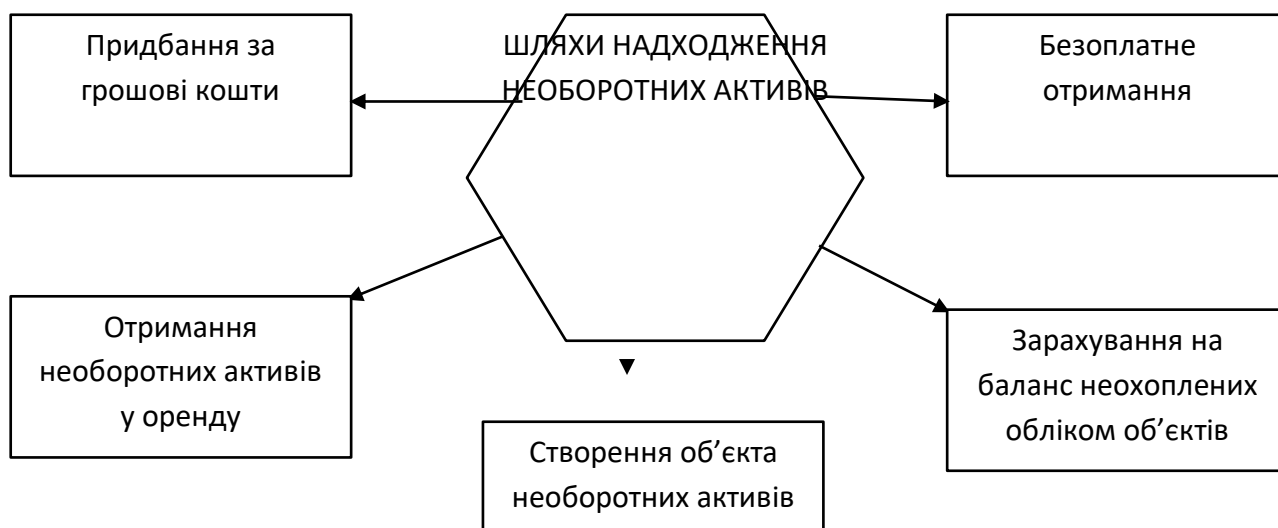
Інвентарну картку (ф.ОЗ-6) заводять окремо для кожного об'єкту основних засобів. У ній записують найменування, цільове застосування, підрозділ, де об'єкт буде використовуватися, первісна та ліквідаційна вартість, строк корисного використання, параметри технічної характеристики. Кожному об'єкту присвоюють інвентарний номер. Протягом періоду експлуатації цього

об'єкту в господарстві його інвентарний номер залишається незмінним і завжди вказаний у всіх первинних документах, пов'язаних з рухом цього об'єкта. Навіть після вибуття основного засобу цей номер не передається іншому об'єкту. Дрібні об'єкти, які мають однаковий характер, обліковуються в картках групового обліку за їхньою загальною сумою та кількістю в груповому порядку. Таким чином, немає потреби вести окрему картку для кожного такого об'єкта. Інвентарний номер об'єкта збігається з номером інвентарної картки, що спрощує процес обліку та контролю за основними засобами.

Заповнена інвентарна картка з первинною інформацією роздруковується і разом з технічною документацією передається у виробничо-технічний відділ підприємства у функції якого входить ведення управлінського обліку щодо основних засобів. Наступні зміни вносяться тільки в електронному вигляді. У разі проведення капітального ремонту, зміни технічних характеристик об'єкта, внаслідок проведених робіт з реконструкції, модернізації дообладнання, інформація щодо руху основного засобу, до інвентарної картки вносяться записи на підставі відповідних первинних документів.

Сума нарахованої амортизації вноситься в картку автоматично, при формування відомості про нараховану амортизацію, 1-го числа кожного місяця. За вимогою фахівців бухгалтерія друкує інвентарну картку з поточною інформацією. Для отримання аналітичних даних про наявність і рух основних засобів програмою «Система управління підприємством "IS-pro"» формується достатня кількість аналітичних звітів для бухгалтерського обліку і прийняття управлінських рішень. Зокрема, відомість наявності основних засобів в розрізі матеріально-відповідальних осіб, місць зберігання, за класифікаційними ознаками та інше на задану дату; відомість придбання, руху, вибуття в розрізі напрямків та інше; відомість про нараховану амортизацію по-об'єктно та по групах.

Порядок відображення надходження необоротних активів на підприємство залежить від способу придбання (рис.2.1)

Рис.2.1. Шляхи надходження необоротних активів в ІФЕГДС

Як видно з рисунка необоротні активи надходять в ІФЕГДС різними шляхами, а саме: створюються власними силами, придбаються від юридичних та фізичних осіб, отримуються в оренду, отримуються безкоштовно через державні субвенції, виявлені при інвентаризації не обліковані об'єкти. Порядок відображення в обліку надходження необоротних активів в залежності від шляхів надходження наведено в табл.2.1

Таблиця 2.1

Порядок обліку надходження необоротних активів в ІФЕГДС

№ з/п	Шляхи надходження	Порядок обліку
1	Придбання за грошові кошти	Витрати, понесені при придбанні та доведенні об'єкта до робочого стану, обліковуються за дебетом рахунків 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів», 153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів» та 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів». Після того як об'єкт готовий до експлуатації, вся накопичена сума з рахунків 152, 153, 154 списується на відповідні субрахунки рахунку 10 «Основні засоби» та рахунку 12 «Нематеріальні активи».
2	Самостійне виготовлення та будівництво	Витрати понесені при будівництві об'єкта обліковуються за дебетом рахунку 151 «Капітальні інвестиції», при виготовленні - за дебетом рахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів». Коли об'єкт готовий до експлуатації, вся накопичена сума з рахунків 152, 152 списується на відповідні субрахунки рахунку 10 «Основні засоби»
3	Безоплатне отримання за	Отримані необоротні активи відображаються за дебетом рахунків 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 12

	рахунок цільового фінансування	«Нематеріальні активи» і кредитом рахунку 48 «Цільове фінансування та цільові надходження». Одночасно визнається дохід майбутніх періодів за кредитом рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів» і дебетом рахунку 48 «Цільове фінансування та цільові надходження». Надалі дохід від цільового фінансування відображається пропорційно до суми нарахованої амортизації за дебетом рахунку 69 і кредитом рахунку 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів».
4	Зарахування на баланс виявлені при інвентаризації не обліковані об'єкти.	Надлишковий об'єкт оприбутковується за справедливою вартістю з одночасним збільшенням доходів майбутніх періодів за дебетом рахунків 10, 11, 12 та кредитом рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів». Одночасно визнається інший дохід у сумі, пропорційній нарахованій амортизації, з відповідним поступовим зменшенням доходів майбутніх періодів за дебетом рахунку 69 та кредитом рахунку 746 «Інші доходи».
5	Отримання у оренду	Обліковується на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» за вартістю, зазначеною в угоді про оренду.

Таким чином, порядок відображення надходження необоротних активів у бухгалтерському обліку та формування їх первісної вартості залежить від умов та способу їх придбання. Встановлено, що більшість необоротних активів в Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень у свердловинах надходять через здійснення капітальних інвестицій.

На етапі експлуатації необоротних активів найбільш істотними з позиції впливу на об'єкт є амортизація, поліпшення та переоцінка (індексація).

Амортизація – це процес розподілу витрат між періодами, протягом яких актив приносить економічні вигоди. Таке розуміння поняття «амортизація» застосовується як у бухгалтерському, включаючи міжнародне, так і в податковому законодавстві (п. 4 П(С)БО 7 [56], П(С)БО 8 [57], пп. 14.1.3 ПКУ [53], МСБО 16 [38]). Однак розподіл витрат можна здійснювати по-різному, що впливає на суми амортизації і, відповідно, на фінансовий результат та об'єкт оподаткування. Очевидно, через це в нашій країні держава визначає методи, які можуть застосовувати суб'єкти господарювання для цілей бухгалтерського обліку та оподаткування.

П(С)БО 7 пропонує п'ять методів нарахування амортизації:

- прямолінійний;
- зменшення залишкової вартості;
- прискорене зменшення залишкової вартості;
- кумулятивний;
- виробничий.

Для амортизації інших необоротних матеріальних активів, перелічених у п. 5.2 П(С)БО 7 (крім природних ресурсів – вони не амортизуються), застосовуються тільки два методи:

- прямолінійний;
- виробничий.

Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів може здійснюватися таким чином: або 100% амортизованої вартості об'єкта нараховується в першому місяці його використання, або 50% вартості нараховується в першому місяці використання, а решта 50% – у місяці списання об'єкта.

Обрані методи амортизації для різних груп основних засобів фіксуються в наказі про облікову політику.

В Івано-Франківській експедиції амортизація розраховується протягом оцінювального строку корисного використання активу із застосуванням прямолінійного методу використовуючи такі терміни корисного використання, що наведені в таблиці 2.1.1.

Таблиця 2.1.1

Терміни корисного використання активів ІФЕГДС ДГП «Укргеофізика»

	Актив	Термін корисного використання, роки	Мінімальний строки згідно ПКУ
--	-------	-------------------------------------	-------------------------------

Нематеріальні активи (комп'ютерні програми)	5	5
Будинки, споруди та передавальні пристрої	50,20,15	20,15,10
Машини та обладнання	5	5
Комп'ютери та офісне обладнання	2	2
Транспортні засоби	5	5
Інструменти, прилади, інвентар, меблі	4	4
Інші основні засоби	12	12

Об'єктом амортизації є первісна або переоцінена вартість, так як ,ліквідаційна вартість визначається підприємством на рівні нуля.

Амортизація нараховується підприємством щомісяця, протягом усього строку корисного використання об'єкта за наступною схемою: річна сума амортизації дорівнює : первісна вартість поділена на строк корисного використання; місячна сума амортизації дорівнює: річна сума поділена на 12 місяців. Строк використання встановлюється під час зарахування об'єкта на баланс і може бути переглянутий після реконструкції чи модернізації. Нарахування амортизації починається з місяця, що настає після місяця введення об'єкта в експлуатацію, та припиняється у разі вибуття, консервації, реконструкції, модернізації або добудови. Амортизація припиняється з місяця, що настає після місяця вибуття об'єкта або його переведення на реконструкцію, модернізацію тощо. Після введення об'єкта в експлуатацію після консервації, реконструкції, модернізації або добудови, нарахування амортизації поновлюється з наступного місяця.

У разі переоцінки (індексації) об'єктів основних засобів переоцінюється і сума зносу, шляхом множення суми зносу на індекс переоцінки.

Амортизація не нараховується на незавершені капітальні інвестиції.

Для забезпечення нормального функціонування необоротних активів підприємство здійснює витрати на їх підтримання в працездатному стані та відновлення. Згідно з П(С)БО 7, відображення цих витрат у бухгалтерському

обліку залежить від їх впливу на очікувані майбутні економічні вигоди від використання активів. При цьому розрізняють два поняття:

- ремонти : поточний і капітальний;
- поліпшення;

Перше – якісні поліпшення об'єкта, друге – очікування збільшення економічних вигод від використання поліпшеного об'єкта.

Поточний і капітальний ремонт спрямовані на підтримання об'єкта основних засобів у робочому стані, що не спричинюють збільшення майбутніх економічних вигод від подальшого використання, а отримання первісних економічних вигод, які були притаманні йому на початку використання. Витрати на проведення таких ремонтів основних засобів класифікуються як поточні операційні витрати.

Якщо підприємство здійснює поліпшення (добудову, реконструкцію, модернізацію), тобто роботи, які мають на меті збільшення очікуваних майбутніх користей, такі дії розглядаються як капітальні інвестиції. Після завершення всіх робіт згідно з актом приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (ОЗ-2), сума поліпшення додається до первісної вартості основних засобів. Це призводить до подовження строку корисної експлуатації або збільшення їх виробничої потужності.

Отже, ключовим аспектом в методиці бухгалтерського обліку витрат на поліпшення і ремонт основних засобів є вид відновлюваних робіт, який визначає, де слід відображати зазначені витрати. Однак при визнанні капітальних витрат на поліпшення об'єктів необоротних активів проблемою є їх оцінка з точки зору очікуваних економічних вигод. В національних П(С)БО відсутнє чітке пояснення поняття "економічної вигоди, яка призведе до збільшення терміну використання об'єкта необоротних активів" у майбутньому. Проблема полягає в тому, що облікову класифікацію визначають наслідки

проведення ремонту (поліпшення), а не сам вид ремонту. Таким чином, підприємству потрібно самостійно вирішувати, чи включати капітальні витрати на поліпшення до первісної вартості об'єкта, чи списувати їх на поточні витрати звітного періоду.

Оскільки значну частину основних засобів на досліджуваному підприємстві складають спеціальна геофізична апаратура, складно-технічне обладнання та автомобілі спеціального призначення, рішення щодо їх поліпшення приймається спеціальною комісією з технічного огляду основних засобів. Висновок комісії та акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (ОЗ-2) підтверджуються керівником експедиції. Відповідно до цих документів, бухгалтерія збільшує первісну вартість об'єкта основних засобів у разі проведення поліпшення (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), або витрати на ці роботи включаються до витрат поточного періоду у разі технічного обслуговування або ремонту основних засобів (поточного або капітального).

Основною проблемою, яка постає перед підприємством під час процесу відновлення необоротних активів являється високий рівень зношеності, внаслідок довготривалого їх використання. Через високу вартість геофізичного обладнання та відсутність українських виробників, підприємству складно проводити оновлення необоротних активів. І тому більшість коштів, виділених на капітальні інвестиції направляються на фінансування відтворення існуючих активів.

З огляду на це, ІФЕГДС перш за все необхідно провести детальну оцінку стану своїх засобів праці, їх складу та структури, і адекватно оцінити ситуацію, яка склалася внаслідок їх експлуатації. При необхідності встановити перелік тих необоротних матеріальних активів, які потребують ремонту, заміни або реконструкції тощо, а також визначити систему пріоритетів в оновленні

конкретних одиниць таких активів, що зумовить ефективне використання коштів.

Для забезпечення відображення реальної та достовірної вартості основних засобів підприємства відповідно до їх ринкової вартості застосовується процедура переоцінки. Згідно з пунктом 16 П(С)БО 7, підприємство може проводити переоцінку об'єктів основних засобів у випадку значних відмінностей залишкової вартості від справедливої. Проте, у такому випадку всі об'єкти групи повинні бути переоцінені на одну і ту ж дату з такою частотою, щоб залишкова вартість на дату балансу значно не відрізнялася від справедливої. Також обов'язково потрібно проводити оцінку майна.

У наказі про облікову політику ДГП «Укргеофізика» встановлено поріг суттєвості для проведення переоцінки на рівні 10% відхилення залишкової вартості об'єктів основних засобів від їх справедливої вартості.

Івано-Франківська експедиція переоцінки основних засобів не проводила, так як рішення про проведення переоцінки об'єктів основних засобів приймає головне підприємство за погодженням з органом, уповноваженим управляти об'єктами державної власності.

В кожній групі основних засобів обліковується велика кількість об'єктів і їх переоцінка приведе до не завжди обґрунтованих витрат, які є доволі вагомою причиною відмови від цієї процедури. В цій ситуації підприємству було б доцільно розбити встановлені стандартом групи на більш дрібні, однотипні за технічними характеристиками, щоб переоцінка охоплювала лише потрібні об'єкти.

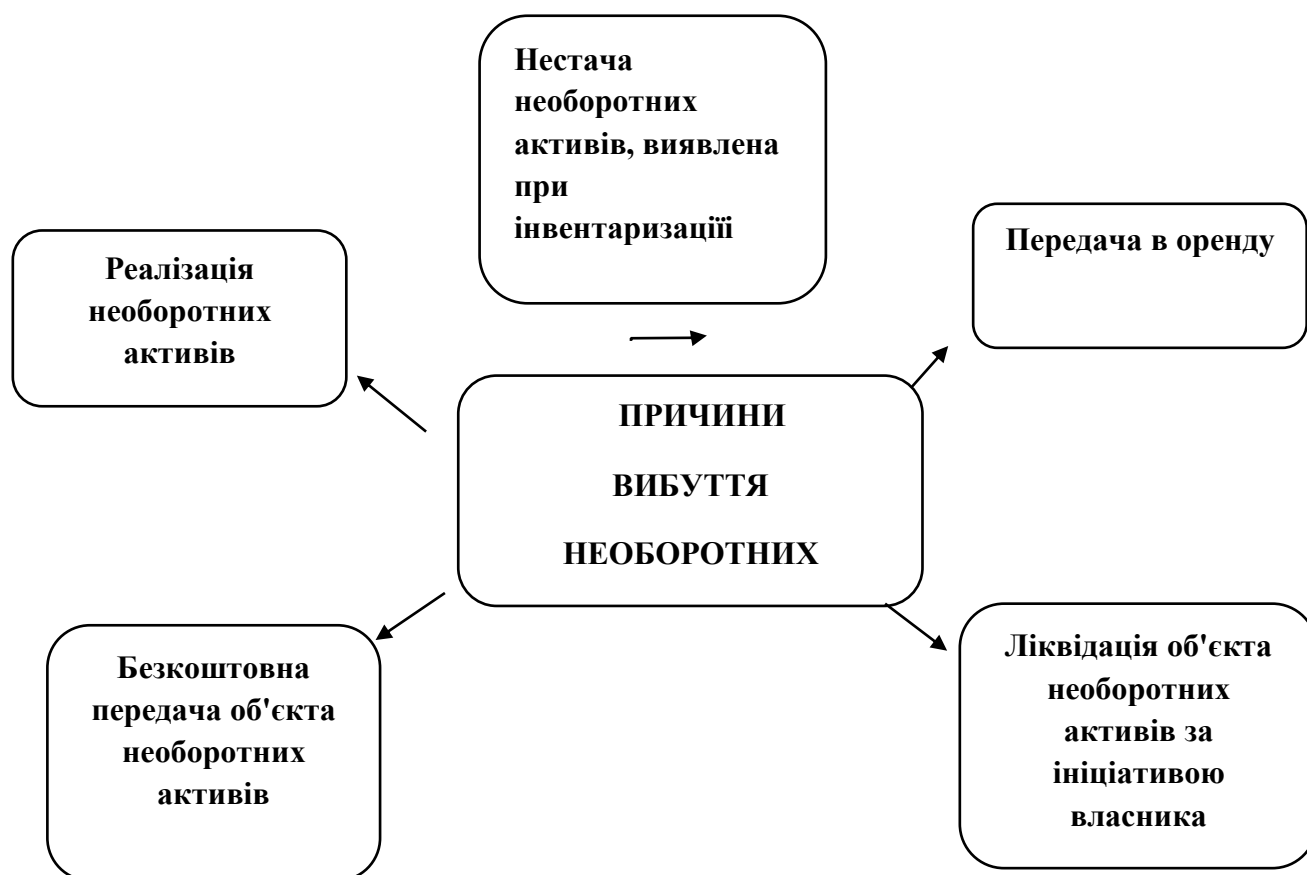
Відповідно до Постанови КМУ від 31.08.1996р. № 1024 «Про порядок індексації вартості об'єктів житлового фонду» та Методики визначення балансової вартості об'єктів житлового фонду затвердженої Постановою КМУ від 09.03.1995р. №163 експедиція проводить індексацію житлових будинків, які обліковуються на балансі. Ця постанова застосовується до всіх житлових будинків, а також будівель та споруд, що до них належать, незалежно від форми власності.

Проводиться індексація з метою максимального наближення балансової вартості житлового фонду до ринкової вартості.

Індексація проводиться щорічно, до 15 лютого за станом на 1 січня відповідно до індексів затверджених Міністерства регіонального розвитку України. Індексується первісна (переоцінена) вартість та сума нарахованого зносу.

Індексація не є тотожна процедурі переоцінки основних засобів. На відміну від останньої вона є обов'язковою.

Серед методичних облікових питань виникає проблема обліку вибуття необоротних активів загалом, зокрема основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, відповідно до вимог національних П(С)БО. Причини вибуття необоротних матеріальних активів розглянемо на рис. 2.1.1

Рис.2.1.1 Причини вибуття необоротних активів в ІФГЕГДС

Відповідно до ПСБО 7, вибуття та списання об'єктів основних засобів проводиться при невідповідності критеріям визнання активом та безоплатній

передачі. Нематеріальні активи списуються з балансу коли підприємство не отримує економічних вигод від його використання (п.34 П(С)БО 8. Якщо ж підприємство прийняло рішення продати необоротний актив, то в такому випадку об'єкт основних засобів, МНМА, нематеріальний актив необхідно перевести в категорію необоротних активів утримуваних для продажу тобто у групу оборотних активів (товарів). «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» передбачає виділення в окрему класифікаційну групу тих активів, залишкову вартість яких буде відшкодовано шляхом продажу, а не подальшої експлуатації» [61].

Необоротний актив та група вибуття визнаються як утримувані для продажу, тільки якщо виконані всі умови, визначені у П(С)БО 27:

- очікуються економічні вигоди від продажу необоротних активів, а не від їх використання згідно призначення;
- активи готові до продажу в їх поточному стані;
- очікується, що їх продаж завершиться протягом року з дати визнання їх як утримуваних для продажу;
- умови їх продажу відповідають звичайним умовам продажу для подібних активів;
- існує висока ймовірність їх реалізації.

Справді, за чинною методикою прийняття рішення щодо реалізації основних засобів передбачає перенесення їх у склад товарів (субрахунок 286). Це означає, що згідно з П(С)БО 27 ці активи виходять зі складу необоротних активів та включаються до оборотних. Відповідно їх подальша реалізація має відбуватися за правилами оборотних активів, з використанням рахунків, які стосуються операційної, а не інвестиційної діяльності, як це впливає з визначення наведеного в НП(С)БО 1.

На наш погляд така методика обліку реалізації необоротних активів в державних підприємствах, для яких передбачений особливий порядок відчуження, затверджений ПКМУ від 06.06.2007р. № 803 «Про порядок відчуження об'єктів державної власності», є достатньо проблемною.

Відповідно до даного порядку відчуження майна здійснюється після надання на це згоди або дозволу від органу управління майном. Можна відчужувати майно, яке не обмежує виробничої діяльності підприємства, використовувати його неможливо або економічно недоцільно. Відчуження майна шляхом його продажу відбувається на конкурентних засадах, наприклад, через біржу, на аукціоні або за результатами конкурсу. У випадку, якщо майно не було продано, суб'єкт господарювання, на балансі якого знаходиться об'єкт продажу, може прийняти рішення про повторний його продаж.

Така процедура є складною та довготривалою і, з досвіду ІФЕГДС, може тривати понад рік, а може і взагалі продаж не відбутися. І по-перше, у цій ситуації не витримується одна з умов визнання необоротних активів утримувані для продажу - продаж має завершати впродовж року з дати визнання. По-друге, ПБО-27 містить одну принципову норму: як тільки якийсь об'єкт класифікують як необоротний актив, утримуваний для продажу, припиняється його амортизація (п.6 р. II ПБО-27). Навіть якщо цей об'єкт продовжує експлуатуватися. Тому підприємством прийнято рішення переводити основні засоби в необоротні активи утримувані для продажу тільки у випадку, коли на дату балансу уже відбувся продаж, але об'єкт ще не переданий новому власнику.

Бухгалтерські проведення з обліку продажу основних засобів (крім нерухомого майна) показано в таблиці № 2.1.3.

Таблиця 2.1.3

Відображення в бухгалтерському обліку продажу необоротних активів

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Визнано дохід	377	746

2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	746	641
3	Списано знос	131,132	10,11
4	Списано залишкову вартість	976	10,11
5	Відображено фінансовий результат	746 793	793 976

Не рухоме майно державного підприємства продається через процедуру приватизації, яку проводить Фонд держмайна за допомогою електронного аукціону на платформі "Прозоро. Продажі". Передача цього майна Фонду держмайна відображається у бухгалтерському обліку за допомогою кредитування рахунків, на яких відображається вартість цих активів (початкова або переоцінена), та дебетування рахунків 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" (сума зносу) та 97 "Інші витрати" (залишкова вартість). Одночасно залишкова вартість переданого майна відображається у бухгалтерському обліку за допомогою кредитування субрахунку 746 "Інші доходи" та дебетування субрахунку 425 "Інший додатковий капітал". При такому продажу підприємство не отримує доходу, оскільки відповідно до законодавства всі кошти, отримані від продажу, перераховуються в Державний бюджет згідно зі статтею 25 Закону України від 18.01.2018 №2269 "Про приватизацію державного і комунального майна".

Будь-яке підприємство, час від часу може здійснювати операції з безоплатної передачі об'єктів необоротних активів. У ПБО-7 немає спеціальних норм, присвячених вибуттю активів унаслідок їх безоплатної передачі. Важливо відзначити, що у випадку безоплатної передачі продаж не відбувається, тому немає необхідності включати цей об'єкт до складу необоротних активів, які утримуються з метою продажу. В усьому іншому бухгалтерський облік безоплатної передачі базується на загальних принципах. Тобто в періоді вибуття відображаються тільки витрати, доходи не визнаються. У випадках, передбачених податковим законодавством, нараховуються податкові зобов'язання з ПДВ. Таке нарахування вважається витратами, пов'язаними із списанням необоротного активу

“У Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах відбуваються операції з передачі об’єкта права державної власності в комунальну власність, а саме об’єктів житлового фонду, яка здійснюється відповідно до Закону України «Про передачу об’єктів права державної та комунальної власності» №147, застосовуються норми пункту 2-3 розділу III Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій і Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку від 19.12.2006 №1213” [55].

Відповідно до Положення, безоплатна передача відображається наступним чином: вартість цих активів (початкова або переоцінена) кредитується на рахунках обліку, а саме: рахунку 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" - на суму зносу цих об’єктів; рахунку 69 "Доходи майбутніх періодів", якщо зазначені об’єкти були збудовані, придбані, реконструйовані, модернізовані і т.д. за рахунок цільового фінансування - на суму залишку невизнаного доходу за цими об’єктами; рахунку 41 "Капітал у дооцінках" - на суму їх дооцінки (в межах залишку залишкової вартості переданих об’єктів). Залишок суми дооцінки переданих об’єктів відображається дебетом субрахунку 423 "Дооцінка активів" і кредитом рахунку 44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)".

Наступним напрямком вибуття необоротних активів є ліквідація, облікова операція, внаслідок якої об’єкт виключається з активів з причини невідповідності визнання активом. Зазвичай ліквідація об’єкту здійснюється внаслідок його повного зносу, досягнення ліквідаційної вартості, що свідчить про повну амортизацію об’єкта. Рішення щодо ліквідації об’єкта приймає спеціальна, постійно діюча комісія, яка проводить огляд об’єкта, який підлягає списанню. Комісія встановлює причини, що призвели до невідповідності критеріям визнання активом, оцінює можливість продажу або використання окремих вузлів чи деталей, які можуть бути отримані під час демонтажу. Крім того, комісія визначає їх кількість та вартість, а також складає та підписує відповідний акт на списання об’єкта, наприклад, форму ОЗ-3 "Акт на списання

основних засобів" або форму ОЗ-4 "Акт на списання автотранспортних засобів". Акт на списання МНМА вартістю до 20000грн. затверджує керівник філії. А необоротні активи, вартістю вище 20000 грн. затверджує керівник ДГП «Укргеофізика». Об'єкти із залишковою вартістю та нерухоме майно ліквідується за погодженням з органом управління, а саме Державною службою геології та надр України.

Відображення в бухгалтерському обліку ліквідації необоротних матеріальних активів наведено в табл.2.1.4.

Таблиця 2.1.4

Відображення в бухгалтерському обліку ліквідації необоротних матеріальних активів

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Списано суму зносу	13	10,11
2	Списано залишкову вартість	976	10,11
3	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	976	64
4	Оприбутковано запчастини, металобрухт	207,209	719
5	Списано на фінансові результати вартість ліквідації, в порядку закриття рахунків.	793	976

Що стосується бухгалтерського обліку операцій з нематеріальними активами, то він мало чим відрізняється від обліку з матеріальними необоротними активами. Усі ті фактори, які так чи інакше впливають на облік з матеріальними необоротними активами – основними засобами, мають значення і для операцій з нематеріальними активами.

В ІФЕГДС обліковується об'єкти двох груп необоротних активів: право постійного користування майном та право на комп'ютерні програми. Обліковуються дані активи на субрахунках 122 «Право користування майном» та 125 «Авторське право та суміжні з ним права» рахунку 12 «Нематеріальні активи».

На такий нематеріальний актив як право постійного користування земельною ділянкою амортизація не нараховується. На комп'ютерні програми амортизація нараховується прямолінійним методом, протягом п'яти років.

В структурі основних засобів ІФЕГДС на даний час інвестиційної нерухомості, облік якої регламентується П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість», немає. У плані рахунків, які застосовуються експедицією, відсутній субрахунок 100 «Інвестиційна нерухомість», що свідчить про облік основних засобів як об'єктів операційної нерухомості.

Досліджуючи організацію обліку необоротних активів в Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах ми бачимо що проблемним є питання відображення реальної та достовірної вартості основних засобів підприємства відповідно до їх ринкової вартості. Івано-Франківська експедиція переоцінки основних засобів не проводить через значні фінансові ресурси, які необхідні підприємству для проведення обов'язкової оцінки майна при проведенні переоцінки. В цій ситуації підприємству було б доцільно розбити встановлені стандартом групи на більш дрібніші, однотипні за технічними характеристиками, щоб переоцінка охоплювала лише потрібні об'єкти.

Підприємству рекомендовано розглянути можливість розробки та впровадження власних форм для оформлення операцій з основними засобами. Це важливо з метою відповідності вимогам сучасного обліку. Такі власні форми можуть бути адаптовані для використання в комп'ютерних програмах, що дозволить замінити застарілі форми, затверджені Наказом Мінстату від 29.12.1995 р. №352 "Про затвердження типових форм первинного обліку".

2.2. Методологічні особливості обліку необоротних активів на державному підприємстві та шляхи їх удосконалення

В Україні господарювання побудоване на різноманітності економічних підходів, включаючи державний, колективний та приватний сектори. Вони

існують у гармонійному співвідношенні, а всі суб'єкти права власності мають рівні права перед законом. Держава відповідає за організацію та функціонування державного сектору економіки та реалізує своє право власності у цьому секторі через відповідні органи управління. Ці органи мають повноваження щодо суб'єктів господарювання, які належать до державного сектору, і діють на основі права на повне господарське відання або права оперативного управління.

Держава забезпечує контроль за суб'єктами господарювання державного сектору економіки у різних сферах. Цей контроль охоплює планування, збереження та витрачання коштів та матеріальних цінностей, фінансові та кредитні відносини, валютне регулювання, податкові зобов'язання, земельні відносини та виконання стандартів, норм і правил, які стосуються умов господарської діяльності та інших аспектів.

Державне підприємство формується компетентним органом державної влади у встановленому порядку та базується на державній або змішаній формі власності. Якщо частка державного володіння в такому підприємстві перевищує 50%, або становить значну частку, що дозволяє державі відігравати активну роль у його управлінні, володінні контрольного пакету акцій, то воно визнається державним підприємством.

Державне підприємство формується компетентним органом державної влади за директивним методом, базуючись на виділеній частині державної власності, що включає основні та оборотні виробничі фонди. Це зазвичай відбувається без поділу на частки, і таке підприємство переходить під управління відповідного органу державної влади, що діє в ролі представника власника. Він здійснює управління майном згідно з нормативно-правовими актами. Майно державного підприємства належить до загальнодержавної власності, але передається йому на правах господарського відання або правах оперативного управління.

Державні підприємства можна розділити на дві категорії: комерційні і казенні. Державне комерційне підприємство, як суб'єкт підприємницької діяльності, керується статутом та працює на основі комерційних принципів,

залишаючи за собою відповідальність за усі аспекти своєї діяльності, включаючи майнові питання.

Державні підприємства ведуть облік та складають фінансову звітність відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку, проте вони мають деякі особливості, які визначені в "Положенні про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності», затвердженому Міністерством фінансів України.

Порядок бухгалтерського обліку, передбачений цим Положенням, охоплює три основні елементи:

- облікова політика державних та комунальних підприємств;
- порядок відображення в обліку активів державних (комунальних) підприємств;
- Порядок відображення в обліку розподілу прибутку підприємств державного та комунального секторів економіки включає наступні елементи.

Наказ про облікову політику є обов'язковим документом для належної організації бухгалтерського обліку на державних підприємствах. Його особливістю є те, що він повинен бути узгодженим з органом, що має управлінську компетенцію над підприємством, або з уповноваженим органом згідно з установчими документами.

Аналогічно до підприємств інших форм власності, державна облікова політика формується на основі відповідних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. В наказі про облікову політику слід врахувати методи оцінки, обліку та процедури, для яких національними стандартами передбачено більше одного варіанту.

У наказі про облікову політику державного підприємства, як виділено Положенням, особлива увага приділяється таким аспектам, що стосуються необоротних активів:

- визначення ліквідаційної вартості основних засобів;
- установлення строків корисного використання (експлуатації) основних засобів та нематеріальних активів;
- організація аналітичного обліку надходження та використання коштів цільового фінансування.

Положенням також уточнено наступні обов'язкові елементи наказу про облікову політику державного підприємства щодо необоротних активів:

- методи амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, довгострокових біологічних активів та нематеріальних активів;
- вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів;
- періодичність зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку;
- порядок визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом.

Положенням також уточнено наступні обов'язкові елементи наказу про облікову політику державного підприємства, які стосуються необоротних активів:

- визначення дати придбання фінансових активів в результаті систематичних операцій;
- встановлення порогу суттєвості щодо окремих об'єктів обліку;
- визначення порядку переоцінки необоротних активів;
- установлення періодичності відображення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань.

Положення також розглядає порядок бухгалтерського обліку земельних ділянок, отриманих на праві постійного користування. Відповідно до пункту 1 розділу 3 Положення, такі земельні ділянки повинні пройти процедуру оцінки та бути включені до складу нематеріальних активів згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №8 "Нематеріальні активи" (див. таблицю 2.2).

Таблиця 2.2

Порядок оприбуткування права постійного користування земельною ділянкою

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	У балансі було зареєстровано право постійного користування земельною ділянкою, з урахуванням умови, що вартість цієї земельної ділянки була включена до загальної вартості статутного капіталу підприємства.	122	40
2	На балансі було зафіксовано право постійного користування земельною ділянкою, при цьому зазначено, що ця земельна ділянка передана підприємству у більшому обсязі, ніж розмір його статутного капіталу.	122	422
3	Розмір статутного капіталу було збільшено на вартість права постійного користування земельною ділянкою.	422	40

Що стосується вартості, за якою такий актив як право постійного користування земельною ділянкою, визнається в обліку, то ця вартість має дорівнювати нормативній грошовій оцінці. Після зарахування на баланс грошова оцінка не індексується.

Безоплатна передача активів підприємства, яка здійснюється за рішенням відповідного уповноваженого державного органу або місцевого самоврядування, відображається шляхом зменшення відповідних рахунків основних засобів у відповідності з рахунком 45 "Вилучений капітал" (табл.2.2.1).

Таблиця 2.2.1

Бухгалтерський облік безоплатної передачі активів за рішенням державних органів

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Вартість будівлі, яка передала безоплатно за рішенням органу управління підприємством, списано з обліку. Це		

	стосується випадку, коли будівля була отримана в межах розміру статутного капіталу. на суму зносу на суму залишкової вартості	13 45	10 10
2	Була списана вартість будівлі, яка була передана безоплатно за рішенням управлінського органу підприємства. Це відбулося у випадку, якщо будівля була отримана вище розміру статутного капіталу. на суму зносу на суму залишкової вартості	13 422	10 10
3	Були внесені зміни до установчих документів, щоб зменшити розмір статутного капіталу на вартість переданої будівлі.	40	45

Положенням також узгоджено порядок обліку майна, що є державною чи комунальною власністю, яке перебуває у володінні чи користуванні підприємств недержавної форми власності. Це стосується різних видів майна, включаючи житловий фонд, об'єкти соціальної інфраструктури, нерухоме майно та інші. Якщо таке майно не було включено до статутних капіталів у процесі приватизації, воно включається до власних основних засобів або інших необоротних матеріальних активів згідно з П(С)БО 7 "Основні засоби". При цьому, переоцінка таких основних засобів може проводитися лише за погодженням з уповноваженим органом.

Порядок відображення в обліку операцій розподілу чистого прибутку підприємствами державного та комунального секторів економіки на квартальну і річну дату балансу затверджений з метою виконання норм, визначених ст. 75 Господарського кодексу України. Згідно з цими нормами, державні комерційні підприємства повинні створювати спеціальні фонди, які будуть використовуватися для покриття витрат, пов'язаних з їх діяльністю. Ці фонди включають:

1. Амортизаційний фонд.
2. Фонд розвитку виробництва.
3. Фонд споживання (оплати праці).

4. Резервний фонд.

5. Інші фонди, передбачені статутом підприємства.

Спрямування прибутку на створення фондів відображається в порядку наведеному в табл. 2.2.2.

Таблиця 2.2.2

Облік розподілу прибутку державних підприємств

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Певна частина чистого прибутку підприємства була спрямована на розвиток виробництва.	443 "Прибуток, використаний у звітному періоді"	426 "Фонди спеціального призначення" (Субрахунок 4261 "Фонд розвитку виробництва")
1.1.	Були здійснені капітальні інвестиції за рахунок утвореного фонду розвитку виробництва.	426 "Фонди спеціального призначення" (Субрахунок 4261 "Фонд розвитку виробництва")	4262 "Використання фонду розвитку виробництва"
2.	Була виділена частина чистого прибутку підприємства на матеріальне заохочення його працівників.	443 "Прибуток, використаний у звітному періоді"	66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
3.	Була виділена частина чистого прибутку підприємства на формування інших фондів.	443 "Прибуток, використаний у звітному періоді"	426 "Фонди спеціального призначення" (субрахунок 4263 "Інші фонди")
3.1.	Були використані кошти з інших фондів.	426 "Фонди спеціального призначення" (субрахунок 4263 "Інші фонди")	426 "Фонди спеціального призначення" (субрахунок 4264 "Використання інших фондів")

Фонд розвитку виробництва – один з фондів економічного стимулювання, який створюється на підприємствах з метою прискорення технічного переоснащення, модернізації та реконструкції виробництва. Формується за рахунок відрахувань частини чистого прибутку, яка залишається в розпорядженні підприємства, за встановленими підприємством нормативами.

Цей фонд є відкладеним прибутком, що формується і використовується за рішенням органів управління підприємством.

Фонд розвитку виробництва передбачено для використання у наступних напрямках: збільшення обсягів виробництва, технічне переоснащення, вдосконалення технології виробництва, а також для інших потреб, спрямованих на розвиток та удосконалення матеріально-технічної бази підприємства. Це може включати капіталовкладення у будівництво, реконструкцію, науково-дослідні і експериментально-конструкторські роботи та інші заходи. За рахунок фонду розвитку виробництва підприємство погашає заборгованість за довгостроковими банківськими кредитами, які використовуються для інвестиційних цілей, пов'язаних з капітальним будівництвом. Також з цього фонду оплачуються відсотки за такими кредитами. Важливо відзначити, що інші банківські кредити, за винятком прострочених, вважаються частиною витрат на виробництво та обіг, тому їх погашення не фінансується з прибутку підприємства.

Але, окрім Положення, немає ніяких рекомендацій і пояснень щодо його створення і використання. Рекомендований порядок відображення створення та використання фонду розвитку – це тільки перенесення сум з одного аналітичного рахунку на інший, не змінюючи додаткового капіталу, а значить, і всього власного капіталу підприємства. І тому, державні підприємства, зокрема ,які знаходяться в управлінні державної служби геології та надр України, створюючи фонд розвитку накопичують його у складі додаткового капіталу. Залишок додаткового капіталу відображає джерело формування майна підприємства та може бути зменшений тільки у разі прийняття уповноваженим органом рішень щодо зменшення додаткового капіталу, зокрема при реструктуризації, ліквідації підприємства та інших випадках передбачених законодавством.

Це важливе спостереження. Фактично, відсутність єдиного методологічного підходу до обліку нерозподіленого прибутку може вплинути на узгодженість фінансової звітності та порушити стандартизацію бухгалтерського обліку. Відсутність вказівок щодо рахунку 426 та порядку формування і використання фондів спеціального призначення може створювати певні

труднощі для підприємств у розумінні і реалізації цих операцій. Такі важливі аспекти фінансового обліку мають бути чітко визначені і стандартизовані для забезпечення консистентності та достовірності бухгалтерської звітності.

Однак, розробка теоретичних засад розподілу та використання прибутку державних підприємств виходячи зі специфіки методики ведення обліку не достатньо розроблені та потребують подальших досліджень.

2.3. Порядок відображення необоротних активів у звітності підприємства.

На кожному підприємстві завершується обліковий процес зі складанням звітності, яка базується на зібраних даних для розрахунку економічних показників, що необхідні для управління. Звітність представляє собою облікові записи, які дозволяють проаналізувати господарську діяльність. Це важливе джерело інформації для аналізу підсумків діяльності підприємства, оцінки використання ресурсів, його фінансового стану та виявлення потенційних можливостей зниження витрат і збільшення рентабельності. У сучасних умовах ринкових відносин, коли на ринку діють різноманітні господарські суб'єкти, фінансова звітність стає ключовим джерелом повної та достовірної інформації, оскільки всі вони прагнуть отримати максимально можливу кількість інформації про своїх партнерів.

Для управління діяльністю підприємства та прийняття відповідних рішень необхідна інформація про наявність господарських ресурсів, їх склад, розміщення, а також джерела їх утворення і цільове призначення. Таку інформацію, узагальнену та згруповану в певному порядку, одержують за допомогою бухгалтерського балансу. Баланс (Форма № 1, Додаток А) є інструментом, який узагальнено відображає в грошовій оцінці наявність господарських засобів і джерел їх утворення на конкретну дату. Зазвичай баланс складається на перше число місяця. Необоротні активи представлені у розділі I "Необоротні активи" балансу.

Вартість об'єктів, які віднесені до складу нематеріальних активів згідно з П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», відображається у статті «Нематеріальні активи» (р.1000). У цій статті окремо вказується первісна вартість (р.1001) та сума накопиченої амортизації, нарахована у встановленому порядку (р.1002). До підсумку балансу включається залишкова вартість, яка обчислюється як різниця між первісною вартістю і сумою накопиченої амортизації.

У статті «Незавершені капітальні інвестиції» (р.1005) відображається вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій у необоротні активи, які включають будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість необоротних активів), виготовлення, створення, вирощування, придбання об'єктів основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів.

Вартість власних та отриманих у фінансовому лізингу об'єктів, а також орендованих цілісних майнових комплексів, що належать до основних засобів за П(С)БО 7 «Основні засоби», а також вартість основних засобів, отриманих у довірче управління або на праві господарського відання чи праві оперативного управління, відображається у статті «Основні засоби» (р.1010). У цій статті також вказується вартість інших необоротних матеріальних активів. До підсумку балансу включається залишкова вартість, що обчислюється як різниця між первісною (переоціненою) вартістю основних засобів (р.1011) і сумою їх зносу на дату балансу (р.1012).

У статті «Інвестиційна нерухомість» (р.1015) відображається вартість об'єктів, які віднесені до інвестиційної нерухомості згідно з П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість», за справедливою вартістю, визначеною на дату балансу. Якщо за цим стандартом інвестиційна нерухомість обліковується за первісною вартістю, то у цій статті також наводиться залишкова вартість, яка включається до підсумку балансу. Крім того, у додаткових статтях окремо зазначається первісна вартість (р.1016) та сума зносу (р.1017).

У статті «Довгострокові біологічні активи» (р.1020) відображається вартість довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться за П(С)БО 30 «Біологічні активи». У цій статті зазначається справедлива вартість довгострокових біологічних активів. Якщо згідно з цим Положенням довгострокові біологічні активи обліковуються за первісною вартістю, то у цій статті також вказується їх залишкова вартість, яка включається до підсумку балансу. Додатково вказується первісна вартість (р.1021) та сума накопиченої амортизації (р.1022).

У статті «Довгострокові фінансові інвестиції» (р.1030) відображаються фінансові інвестиції на період більше одного року, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент. Окремо виділяються фінансові інвестиції, які згідно з відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку обліковуються методом участі в капіталі.

Заборгованість фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу, знаходить своє відображення у статті «Довгострокова дебіторська заборгованість» (р.1040) за теперішньою (дисконтованою) вартістю.

У статті «Відстрочені податкові активи» (р.1045) наводиться сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних періодах унаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базами оцінок.

У статті «Інші необоротні активи» (р.1090) наводиться вартість необоротних активів, для яких за ознаками суттєвості неможливо виділити окрему статтю або які не можуть бути включені до наведених вище статей розділу «Необоротні активи». Це можуть бути музейні фонди, бібліотечні фонди, інвентарна тара, необоротні активи спеціального призначення. Для кожного з них встановлюються свої особливості відображення.

У статті «Гудвіл» відображається сума перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих

активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань на дату придбання, що визначається відповідно до П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств». Інформація щодо вартості гудвілу включається до підсумку балансу.

У третьому розділі активів балансу, який називається "Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття", також відображаються необоротні активи, які були переведені у групу вибуття і обліковуються на рахунку 28 "Товари".

Перший розділ активу балансу «Необоротні активи» безпосередньо пов'язаний з першим розділом пасиву «Власний капітал», позаяк збільшення активів спричиняє збільшення власного капіталу, і навпаки. У статті «Капітал у дооцінках»(р.1405) відображається сума дооцінки необоротних активів засобів. а безкоштовно отримані необоротні активи в статті «Додатковий капітал» (р.1410). Також, в складі додаткового капіталу показується, нарахований при розподілу чистого прибутку державного підприємства, фонд розвитку виробництва.

Господарська діяльність підприємства поділяється на операційну, інвестиційну та фінансову, в розрізі яких складається фінансова звітність підприємства.

Операційна діяльність – це основна діяльність, пов'язана з виробництвом. В свою чергу, використання необоротних активів у виробничому процесі відноситься до витрат операційної діяльності.

У «Звіті про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (Ф.№2)(Додаток В) необоротні активи знаходять своє відображення у вигляді доходів та витрат, що виникають при їх реалізації. Доходи відображаються в складі інших операційних доходів (р. 2120) , а витрати – інших операційних витрат (р.21800). Нарахована амортизація необоротних активів, які беруть участь у виробничому процесі включається до операційних витрат в складі

собівартості реалізованих послуг (р. 2050), адміністративних витратах (р. 2130), інших операційних витратах (р. 2180).

Дохід від безоплатно отриманих необоротних активів, у сумі нарахованої амортизації за звітний період зазначається в статті «Інші доходи», втрати пов'язані з необоротними активами відображаються в складі «Інших витрат» (р.2270) , що відноситься до інвестиційної діяльності.

У «Звіті про рух грошових коштів» (Ф.№3)(Додаток Д) надходження грошових коштів від реалізації необоротних активів та витрачання на їх придбання відображається у рядках ,відповідно, 3205 та 3260.розділу II «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності»

"Примітки до річної фінансової звітності" (Ф. № 5)(Додаток Є) є сукупністю показників і пояснень, які деталізують та обґрунтовують статті фінансової звітності, а також містять іншу інформацію, що передбачена відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

У даній формі, розкриттю інформації про необоротні активи присвячено 4 розділи:

I. Нематеріальні активи – розкривається інформація про рух нематеріальних активів у розрізі груп, щодо, яких існує обмеження права власності, створені підприємством ,тощо.

II. Основні засоби - розкривається інформація про рух за кожною групою. інвестиційну нерухомість, оцінену за справедливою вартістю , про вартість основних засобів, переданих у заставу та призначених для продажу , про залишкову вартість основних засобів, утрачених унаслідок надзвичайних подій тощо. розкривається інформація за кожною групою ОЗ

III. Капітальні інвестиції - містить інформацію щодо витрат, пов'язаних з придбанням основних засобів (зокрема, інформацію про капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість) та нематеріальні активи.

XIII. Використання амортизаційних відрахувань - містить інформацію про суму нарахованої амортизації та використання амортизаційних відрахувань.

У процесі включення необоротних активів до фінансової звітності виникають деякі проблемні аспекти. Зокрема, існує питання щодо віднесення операцій з необоротними активами до різних видів діяльності та їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Це призводить до того, що одна й та ж операція з реалізації необоротних активів може відноситися до різних видів діяльності у фінансовій звітності, наприклад, операційної та інвестиційної. Додатково, виникають обговорення щодо того, як правильно відобразити необоротні активи, що утримуються для продажу, у примітках до річної фінансової звітності та у балансі. Згідно з планом рахунків бухгалтерського обліку та його інструкцією, такі активи мають бути узагальнені у розділі "Запаси" приміток. Проте у балансі ця інформація подається окремо.

Для вирішення цієї проблеми рекомендується впровадження додаткових субрахунків для обліку доходів і витрат, пов'язаних з реалізацією необоротних активів, які утримуються для продажу. Також слід додати до I та II розділів Приміток додатковий рядок, де буде відображена інформація про ці активи. Вважається, що реалізація необоротних активів, навіть якщо вони переведені у групу вибуття та обліковуються на рахунку 28 «Товари», за своєю економічною суттю відносяться до інвестиційної діяльності.

Критерії віднесення господарських операцій до певного виду діяльності і їх узгодження між стандартами бухгалтерського обліку, фінансовою звітністю та інструктивними матеріалами потребують подальшого вдосконалення.

РОЗДІЛ 3

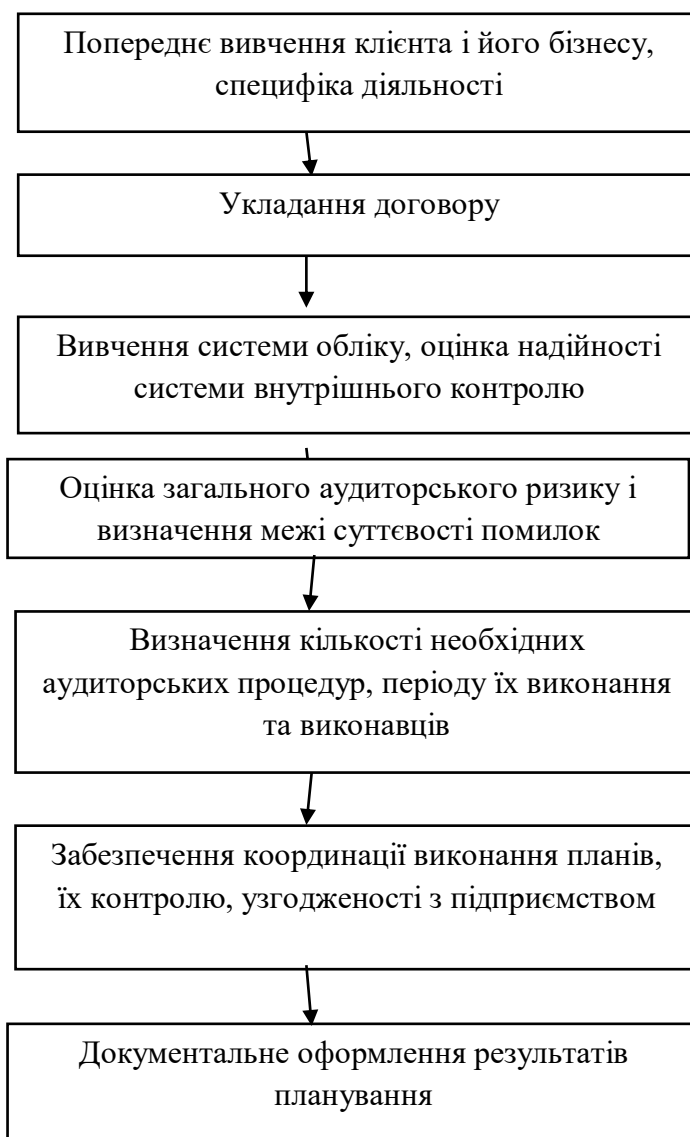
ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Організація та методика проведення аудиту необоротних матеріальних активів

Проведення аудиту необоротних матеріальних активів становить ключовий етап загального аудиту підприємства. Це обумовлено значущістю правильного обліку цих активів та їхнього великого впливу на фінансові показники діяльності підприємства. Метою аудиторських операцій з необоротними активами є отримання аудиторських доказів того, що вони обліковуються згідно з законодавством та що інформація в річній фінансовій звітності є достовірною.

Основною метою аудиту необоротних основних засобів як елемента аудиту є підтвердження залишку цих активів на дату балансу та надання незалежного висновку щодо достовірності, повноти та неупередженості інформації, що стосується до основних засобів у фінансовій звітності.

Першим кроком у проведенні аудиту є планування. Цей процес полягає у формуванні стратегії та тактики аудиту, тобто у визначенні обсягу аудиту, виборі конкретних аудиторських процедур, порядку їх застосування. План аудиту визначає такі ключові етапи в процесі аудиту (рис. 3.1.1):

Рис. 3.1.1. Етапи процесу планування аудиту

На основі загального плану аудиту розробляється план аудиту конкретного об'єкту обліку. В план аудиту необоротних активів включають:

- Перевірка правильності класифікації активів підприємства як необоротних та їх видів;

- Аналіз правильності формування первісної вартості необоротних активів на основі різних методів їхнього набуття;
- Перевірка достовірності документального оформлення та вчасного реєстрування в обліку операцій з необоротними активами, включаючи їхнє отримання, внутрішнє переміщення та вибуття;
- Оцінка відповідності використання, коректності розрахунку та своєчасного відображення амортизації основних засобів/нематеріальних активів;
- Перевірка обґрунтованості проведення ремонтних робіт з необоротними активами, контроль за витратами на капітальний та поточний ремонт і правильність їх відображення в обліку.
- Перевірка коректності відображення в обліку фінансових результатів від вибуття основних засобів (реалізації, продажу, ліквідації);
- Підтвердження легальності та правильності реєстрації операцій з операційної та фінансової оренди необоротних активів як в орендодавця, так і в орендаря;
- Підтвердження законності та правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку інших операцій з необоротними активами.

План аудиту необоротних активів служить основою для розробки програми аудиту - документу, що включає перелік завдань у визначеній послідовності для їх виконання. Ці завдання допомагають аудиторам збирати достатні та надійні аудиторські докази. Програма аудиту надає детальні інструкції аудиторам про проведення аудиту необоротних активів.

Таблиця 3.1.1

Програма аудиту основних засобів

№	Перелік аудиторських процедур
1	Перевірка відповідності даних, зазначених у реєстрах обліку основних засобів, з інформацією, яка міститься в головній книзі.

2	Аналіз наявності первинних документів, що підтверджують всі господарські операції з основними засобами.
3	Перевірка наявності документації, що підтверджує придбання (виготовлення), продаж (передавання) основних засобів.
4	Перевірка правильності документування та відображення результатів інвентаризації основних засобів в бухгалтерському обліку.
5	Перевірка відповідності критеріям визнання основних засобів відповідно до вимог П(С)БО 7.
6	Перевірка правильності формування первісної вартості основних засобів та своєчасності їх оприбуткування.
7	Перевірка обґрунтованості та коректного відображення в обліку витрат на проведення ремонту, реконструкцію, модернізацію та інші поліпшення основних засобів.
8	Перевірка коректності обчислення індексу переоцінки для основних засобів.
9	Перевірка правильності документування та відображення в обліку результатів переоцінки основних засобів.
10	Перевірка правильності розрахунку амортизації для основних засобів та її відображення на відповідних рахунках витрат.
11	Виявлення активів, щодо яких не нараховується амортизація, зокрема об'єктів основних засобів.
12	Виявлення активів основних засобів, які повністю амортизовані, включаючи ті, що перебувають у використанні, але амортизація на них не нараховується, та ті, що не використовуються, але амортизація на них продовжується.
13	Перевірка проведення процедур щодо ліквідації основних засобів у зв'язку з їхнім повним зносом або пошкодженням.
14	Перевірка вчасності відображення у бухгалтерському обліку факту вибуття основних засобів.
15	Документування виявлених порушень під час аналізу документів, операцій та записів у вигляді окремого документа.

Під час проведення аудиту основних засобів використовуються різноманітні методи, зокрема опитування, фактична перевірка, перерахунок, документальна перевірка та вибіркове дослідження.

Перед початком перевірки аудитор аналізує наказ про облікову політику, спрямований на оцінку необоротних активів. Цей документ визначає такі питання, як критерії визнання та вартісна межа для віднесення активів до основних засобів або до малоцінних необоротних активів. Також у ньому зазначаються одиниці обліку основних засобів, визначення первісної вартості, порядок переоцінки, а також методи амортизації. Аудитор також вивчає порядок та строки проведення інвентаризації та перевіряє, чи були внесені зміни до облікової політики та методів нарахування амортизації, а також порядок обліку витрат на ремонт.

Після аналізу облікової політики аудитор переходить до перевірки документів бухгалтерського обліку для підтвердження інформації щодо стану основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, капітальних інвестицій, довгострокових фінансових інвестицій, довгострокової дебіторської заборгованості та довгострокових біологічних активів.

При проведенні аудиту наявності та руху основних засобів виконуються наступних аудиторських процедур:

- Дані статей балансу (1011, 1012, 1005) порівнюються з інформацією з Таблиці 1 Приміток до річної фінансової звітності (Форма № 5) для перевірки відповідності даних.
- Дані балансу порівнюються з даними оборотної відомості за синтетичними рахунками для уточнення інформації за рахунками 10, 11, 131, 132, 152, 153.
- Дані оборотної відомості за синтетичними рахунками порівнюються з даними з Головної книги для перевірки їхньої точності.

Основною метою цих процедур є аналіз операцій, пов'язаних з рухом основних засобів, зокрема виявлення місяця та обсягу операцій щодо надходження та вибуття основних засобів. Аудитор докладає зусиль для

фіксації всіх господарських операцій і перевірки їхньої правильності, оскільки вони мають найбільший потенційний ризик невірного відображення в обліку, неправильного формування вартості та результатів ліквідації.

- Аудитор перевіряє правильність зберігання паспортної та технічної документації на основні засоби, які належать підприємству.

- Проводиться аналіз результатів щорічної інвентаризації, з особливою увагою до того, як саме цей процес був проведений - формально чи фактично, а також як результати були відображені. Якщо аудитор виявляє будь-які невідповідності чи порушення, він фіксує їх у робочих документах.

- Перевіряється відповідність всіх договорів на придбання та реалізацію основних засобів наявності та коректності первинних документів, що їх підтверджують.

- Здійснюється перевірка правильності формування первісної вартості та відображення витрат, пов'язаних з придбанням, а також з ліквідацією основних засобів на відповідних рахунках бухгалтерського обліку.

- правильність організації аналітичного обліку, з'ясовується, чи закріплені основні засоби за матеріально відповідальними особами, чи проводиться їх зміни, тощо;

- перевіряється чи проведено розподіл основних засобів за групами амортизації;

- Перевіряється, як ведуться інвентарні картки, яка частота здійснення записів у них, та чи всі записи, пов'язані з проведенням ремонтів та нарахованими сумами амортизації, відображаються на них.

- Перевіряються всі первинні документи щодо надходження основних засобів, що підтверджують суму витрат на їх придбання, монтажні роботи (товарно-транспортні накладні, наряди на виконану роботу і т.д.), та визначається

правильність первісної оцінки придбаних основних засобів, своєчасність їх введення в експлуатацію, оформлення Актом приймання-передачі 03-1, віднесення до певної групи за нормами амортизації, а також правильність відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних з їх придбанням.

- Перевіряється доцільність та необхідність ліквідації основних засобів та реалізації їх, включаючи аналіз правильності документального оформлення, наявність відповідних наказів та розпоряджень про ліквідацію основних засобів. Також перевіряється проведення експертної оцінки їх вартості у випадку необхідності, правильність оформлення актів ліквідації 03-3 та 03-4, а також правильність відображення витрат, пов'язаних з ліквідацією. Перевіряється наявність дорогоцінних металів у відходах та їх вартість, яка відображена у акті, а також визначається сума зносу та перевіряється правильність відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

Аудит правильності нарахування амортизації та зносу основних засобів розпочинається з аналізу методів нарахування амортизації, визначених у Наказі про облікову політику. Перевіряється правильність віднесення основних засобів до відповідних груп з урахуванням норм амортизації. Далі аудитор перевіряє точність нарахування амортизації, враховуючи терміни введення об'єктів в експлуатацію та їхню корисну дію. Важливо також перевірити наявність основних засобів, що не використовуються у виробництві.

Аудитор застосовує вибірковий підхід для перевірки розрахунків амортизаційних відрахувань. Якщо виявляються помилки, то всі розрахунки перевіряються в повному обсязі. Під час перевірки нарахування амортизації важливо враховувати методику розрахунку, чи вона застосовується для кожного об'єкта окремо чи загально для груп, і чи відповідає вона чинній нормативній базі. Особливу увагу потрібно звернути на правильність нарахування амортизації для інших необоротних матеріальних активів, а також своєчасність відображення цих сум на інвентарних картках.

Під час аудиту основних засобів, що передані у оренду, важливо перевірити умови договорів і дотримання процедур, зокрема проведення відкритих торгів у разі оренди державного майна. Також слід перевірити послуги з оренди, їх вартість, можливість суборенди основних засобів, а також витрати на обслуговування, зокрема капітальні та поточні ремонти, та правильність відображення доходів від оренди у бухгалтерському обліку.

До типових та можливих порушень по операціях з обліку необоротних активів відносяться:

- недостатнє оформлення первинних документів, такі як використання непридатних форм, відсутність підписів, печаток або неповне заповнення необхідних реквізитів;
- списання необоротних активів на підставі актів, які не відповідають чинним нормативним документам;
- неправильне списання витрат на покращення необоротних активів;
- невідображення в бухгалтерському обліку отриманих матеріалів, вузлів, або запасних частин після ліквідації основних засобів;
- неправильне розподілення конкретних об'єктів необоротних активів за групами;
- нарахування амортизації на об'єкти, строк використання яких вже минув, з метою зниження прибутку для оподаткування;
- порушення строків нарахування амортизації;
- неправильне визначення балансової вартості необоротних активів.
- невірне віднесення нарахованих сум амортизації (зносу) на несправжні рахунки бухгалтерського обліку;

- відсутність бюджетів на поточний ремонт необоротних активів;
- використання необоротних активів у корисних цілях як тимчасове використання;
- ухилення від виявлення нестач необоротних активів через непорозуміння аналітичного обліку та недостатньо точних інвентаризацій;
- невірний розрахунок компенсацій за матеріальні збитки у випадках крадіжок, пошкоджень, або знищення основних засобів;
- заміна нових необоротних активів застарілими, що були вже списані, але не ліквідовані;
- непорозуміння списання об'єктів необоротних активів, які не приносять економічної вигоди підприємству, вчасно.
- неузгодженість між даними аналітичного та синтетичного обліку та іншими джерелами інформації.

Аудит необоротних матеріальних активів завершується оцінкою їх ефективності використання. Аудитор аналізує показники, такі як рентабельність капіталу, фондомісткість, норма амортизації та інші. Джерелом для цього аналізу служить Баланс (Звіт про фінансовий стан) (додаток А). Під час аналізу балансу також розглядаються дані аналітичного обліку, що містять більш деталізовану інформацію. В результаті аналізу необоротних активів аудитор може сформулювати ряд пропозицій для підприємства.

Усі результати процедур відображаються в робочих документах аудитора. До них належать роз'яснення та заяви щодо огляду необоротних активів; копії первинних документів про операції з основними засобами; довідки, акти; описи запасів; бухгалтерський реєстр; бухгалтерський облік. Перелік робочих документів аудитора, що додаються до аудиторських

висновків, визначається аудитором, який проводить перевірку. Основною вимогою до цих документів є достовірність та переконливість наданої інформації при формуванні висновків та пропозицій за матеріалами аудиту.

На заключному етапі аудитор готує свій аудиторський висновок. Цей висновок має ґрунтуватися на письмовій інформації аудитора про будь-які недоліки та невідповідності, виявлені в бухгалтерському обліку та звітності, а також помилки та виправлення, які можуть вплинути на достовірність фінансових звітів. Акт заповнюється у двох примірниках і підписується всіма аудиторами, які проводили перевірку. Один примірник надається головному бухгалтеру та керівнику для огляду та виявлення можливих розбіжностей та вирішення спорів, а інший використовується для написання звіту, який потім архівується.

3.2. Аналіз стану та руху необоротних активів.

У сучасних умовах господарювання та високому технічному рівні виробництва, необоротні активи стають важливим елементом визначення потенційних можливостей промислового виробництва та його потужності. Отже, виникає необхідність у проведенні аналізу необоротних активів підприємства, який включає оцінку їх забезпеченості виробництва основними засобами, технічного стану та використання, а також впливу на зростання обсягу продукції, зниження собівартості продукції і, відповідно, збільшення прибутку від реалізації продукції.

Метою економічного аналізу є визначення ступеня забезпечення підприємства основними фондами за умови їх найінтенсивнішого використання та виявлення резервів для підвищення фондівіддачі. Оптимізація використання основних виробничих засобів визначається наявністю обґрунтованої системи показників оцінювання рівня ефективності їх використання.

Для початку дослідження стану активів підприємства рекомендується провести вертикальний та горизонтальний аналіз. Це дозволяє отримати

уявлення про діяльність підприємства, виявити зміни у складі його майна та джерелах, а також встановити взаємозв'язки різних показників.

Вертикальний аналіз вказує на структуру майна підприємства, при цьому показники структури обчислюються у відсотках відносно загальної вартості активів у балансі. Горизонтальний аналіз звітності, зі свого боку, включає побудову одного або кількох аналітичних звітів, де абсолютні показники доповнюються відносними темпами зростання або зниження.

Проведемо аналіз динаміки, структури і технічного стану необоротних активів в Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах. Аналіз проводитимемо на основі даних фінансової звітності : Балансу (Звіт про фінансовий стан)(Додаток А,Б), Звіту про фінансові результати(Звіт про сукупний дохід) (Додаток В,Г), Приміток до річної фінансової звітності та внутрішніх управлінських звітів (Додаток Є).

На першому етапі аналізу дослідимо динаміку та структури основних засобів в системі необоротних активів за останні три роки з 2021 р. по 2023 р. (Таб.3.2.та 3.2.1)

Таблиця 3.2.1

Динаміка основних засобів в системі необоротних активів ІФЕГДС

Показники	Станом на кінець року			Відхилення 2023р. (+,-0 від			
	2021 рік	2022 рік	2023 Рік	2021р.		2022р.	
				Сума	%	Сума	%
Нематеріальні активи	5638	5638	3102	-2536	45	-2536	45
Основні засоби в т.ч. невиробничі	29500	29603	27621	-1879	6,4	-1982	6,7
	12223	12223	12223	-	-	-	-
Всього	11511	11287	7811	-3700	32,1	-3476	30,8

Як видно з таблиці 3.2.1. впродовж аналізованого періоду простежується чітка тенденція до зменшення вартості необоротних активів ІФЕГДС. Загальна вартість необоротних активів підприємства у 2023 р., у порівнянні з 2021 та 2022 рр., зменшилася на 2536 тис. грн., що у відсотковому вираженні становить 45%. Аналізуючи динаміку основних засобів підприємства, варто відзначити, що вони також зменшувались, як і необоротні активи в цілому. Так, порівняно з 2021 р., у 2023 р. вартість основних засобів зменшилася на 1879 тис. грн. (6,4 %), а

порівняно з 2022 р. аналогічний показник також зменшився на 1982 тис. грн. (6,7 %). Аналізуючи первинні документи, встановлено що зменшення нематеріальних активів та основних засобів у 2023р. відбулося з причини припинення права постійного користування земельною ділянкою та в зв'язку з продажем нерухомого майна.

Так, як до нематеріальних активів належить право постійного користування земельними ділянками і їх вартість є незмінна, в наступних етапах проведемо аналіз тільки основних засобів.

Аналіз структури і технічного стану основних засобів на підприємстві за 2023 рік.

Таблиця 3.2.2

№	Склад основних засобів	Фактична наявність				Зміни за рік	
		початок року		на кінець року		тис. грн.	%
		тис. грн.	%	тис. грн.	%		
1	Будівлі	16361	55,3	14162	51,3	-2199	-4,0
2	Машини та обладнання	6932	23,4	7160	25,9	228	2,5
3	Транспортні засоби	5657	19,1	5486	19,9	-171	0,8
4	Інструменти, прилади та інвентар	66	0,2	66	0,2	-	-
5	Інші основні засоби	587	2,0	747	2,7	160	0,7
6	Всього	29603	100	27621	100	-1982	
7	Знос основних засобів	23809		22747			
8	Коефіцієнт зносу	80,4		82,3		1,9	102,4

При проведенні розрахунків виявлено, що вартість основних фондів у звітному році зменшилася сумарно на 1982 тис. грн. Внаслідок продажу будівлі

в рамках малої приватизації первісна вартість зменшилась на 2199 тис. грн. Протягом року списано транспортних засобів вартістю 171 тис. грн. та придбано обладнання та інших основних засобів на 388 тис. грн. При цьому значних змін в структурі основних засобів не відбулося. Як на початку, так і на кінець року, найбільшу питому вагу в структурі складають будівлі, а саме 55,3% та 51,3% відповідно. Згодом, машини та обладнання на кінець року складають 25,9%, що на 2,5% більше, ніж на початку року. Частка транспортних засобів практично не змінилася.

Наступним етапом аналізу є дослідження технічного стану основних засобів, від якого значною мірою залежить як продуктивність останніх, так і можливість збільшення обсягу виробництва продукції. Для оцінки технічного стану основних засобів застосовуються два ключових показники: коефіцієнт зносу і коефіцієнт придатності.

Коефіцієнт зносу вказує на відсоток вартості основних засобів, яка була списана на витрати виробництва у минулих періодах, тоді як коефіцієнт придатності визначає частку вартості, яка не була перенесена на виробництво продукції. Чим нижче коефіцієнт зносу (і вищий коефіцієнт придатності), тим кращий технічний стан основних засобів. Це означає, що спрацьовані основні засоби можуть вимагати застосування застарілих технологій виробництва, що може негативно впливати на конкурентоспроможність продукції підприємства.

Ступінь придатності основних засобів залежить від темпів їх оновлення і вибуття: чим більше коефіцієнт вибуття засобів наближається до коефіцієнта оновлення, тим нижчий рівень зносу засобів.

Під час аналізу технічного стану основних засобів перевіряється виконання плану впровадження нової техніки, введення в дію нових об'єктів, а також проведений ремонт основних засобів. Також оцінюється частка прогресивного обладнання серед загальної кількості, а також частка автоматизованого обладнання, яке використовується.

Технічний стан основних засобів є одним із ключових факторів ступеня забезпеченості підприємства даними активами, що характеризується показниками фондоозброєності праці та технічної озброєності праці. Аналіз технічного стану основних засобів ІФЕГДС показано в табл.3.2.3

Таблиця 3.2.3

Аналіз технічного стану основних засобів підприємства

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення + \-
Первісна вартість основних засобів	29603	27621	-1982
Нарахований знос	23908	22747	1161
Залишкова вартість	5794	4874	-920
Коефіцієнт зносу	0,80	0,82	0,02
Коефіцієнт придатності	0,20	0,18	-0,02

Дійсно, виявлено, що основні засоби вже зношені на 82% та потребують негайного оновлення та модернізації. Ця ситуація призводить до того, що лише 18% вартості всіх основних засобів залишаються придатними до використання на кінець 2023 року.

Для розуміння причин таких змін у величині основних засобів проводиться аналіз їх руху протягом року. Це включає в себе вивчення як абсолютних, так і відносних показників. Один із таких показників - це коефіцієнт оновлення, який вказує на частку нових основних засобів, введених в експлуатацію за певний період, у загальній вартості основних засобів на кінець звітного періоду. Цей показник розраховується як загальний, так і для окремих груп основних засобів. Вищий коефіцієнт оновлення активної частини, порівняно з іншими видами основних засобів, позитивно впливає на показник фондівіддачі.

Точно, коефіцієнт вибуття основних засобів є важливим показником, який вказує на те, наскільки інтенсивно основні засоби виводяться з експлуатації в сфері виробництва. Цей показник відображає рівень змін у складі майна

підприємства та може свідчити про зміни в стратегії управління, технологічному розвитку або економічній ситуації в цілому. (табл. 3.2.4).

Таблиця 3.2.4

Аналіз руху основних засобів

№	Показники	2022 Рік	2023 рік	Відхилення (+ / -)
1	Наявність ОЗ на початок року	29500	29603	103
2	Поступило та введено в експлуатацію	103	217	114
3	Вибуло в звітному році	-	2199	2199
4	Наявність основних фондів на кінець року	29603	27621	-1982
5	Коефіцієнт відновлення	0,003	0,008	
6	Коефіцієнт вибуття	-	0,074	
7	Коефіцієнт приросту ОЗ	0,003	-	

Протягом 2023р. на підприємстві введено в експлуатацію основних засобів на 217 тис. грн., що більше ніж попередньому році на 114 тис. грн.. Коефіцієнт оновлення у 2023р. в порівнянні з 2022р. зріс на 0,5% але є зовсім незначний – всього 0,008, або 0,8%. Коефіцієнт вибуття в 2023р. становить 0,074, або 7,4%. Основні засоби підприємства не оновлюються, при тому, що зношені вони на 82%. Зростання цього показника приведе до того, що підприємство стане неконкурентоспроможним. Підприємству необхідно негайно знаходити фінансові ресурси для оновлення основних засобів, і необхідно акцентувати увагу на інтенсивному оновленні основних засобів, особливо активної частини.

Так, забезпеченість підприємства основними виробничими засобами можна виміряти за допомогою рівня фондоозброєності праці, який відображає співвідношення між вартістю основних виробничих засобів та чисельністю працівників підприємства. Збільшення цього показника свідчить про позитивні

тенденції. Крім того, коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів в майні підприємства визначається як співвідношення між вартістю цих засобів (з урахуванням їхнього зносу) та загальною вартістю майна підприємства.

Так, якщо коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства досягає критичного рівня, наприклад, в діапазоні від 0,2 до 0,3, це може вказувати на те, що реальний виробничий потенціал підприємства став низьким. У такому випадку є необхідність термінового пошуку коштів для виправлення цієї ситуації, оскільки низький рівень фінансування виробничих засобів може обмежити здатність підприємства до виробництва та конкурентоспроможності на ринку. Аналіз забезпеченості ІФЕГДС основними засобами представлений в табл.3.2.5.

Таблиця 3.2.5

Аналіз забезпеченості підприємства основними виробничими засобами

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			+ \-	%
Вартість основних засобів на початок року	29500	29603	103	100,3
Вартість основних засобів на кінець року	29603	27621	-1982	93,3
Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.	28551	28612	61	100,2
У т.ч. активної частини	6932	7160	228	103,3
Середньооблікова чисельність працівників	63	63	-	-
Фондоозброєність праці, тис. грн.	453,19	454,16	0,97	100,3
Технічна озброєність праці, тис. грн.	110,03	113,65	3,62	103,3
Вартість майна на кінець року	24346	24976	630	102,6
Балансова вартість виробничих основних засобів на кінець року	1185	381	-804	32,2
Коефіцієнт реальної вартості виробничих основних засобів у майні підприємства	0,05	0,02	-0,03	40,0

Як бачимо з проведених розрахунків технічна озброєність праці на кінець 2023р. складає 113,65тис.грн. на одну людину. В порівнянні з минулим роком цей показник виріс на 3,3%, що є позитивним моментом. Фондоозброєність

зросла, але в меншій мірі, всього на 0,3%. Так, порівнюючи темпи зростання фондоозброєності та технічної озброєності з темпами зростання продуктивності праці, можна зробити висновок про ефективність господарювання підприємства. У випадку ІФЕГДС, де продуктивність праці зросла на 206,8% порівняно з попереднім роком, можна стверджувати про інтенсивний тип господарювання. Таке значення свідчить про високий рівень ефективності використання праці та можливість використання більш продуктивного обладнання та техніки, що допомагає збільшити виробничі потужності підприємства.

Коефіцієнт реальної вартості виробничих основних фондів зменшився в порівнянні з минулим роком і становить 0,02. Це критичний показник. Підприємству потрібно негайно проводити заходи, щодо оновлення виробничих фондів.

Провівши аналіз стану та руху необоротних активів можна зробити наступні висновки. Необоротні активи ІФЕГДС становлять 31,3% всього майна підприємства. В склад необоротних активів входять нематеріальні активи (37,6%) та основні засоби (62,4%) . Основні засоби складаються з виробничих та невиробничих, відповідно 7,8% та 92,2%. Таке співвідношення виробничих і невиробничих основних засобів зумовлено тим, що підприємство не проводить переоцінку виробничих основних засобів. Натомість , періодично проводиться індексація житлового фонду, чим збільшується його первісна і балансова вартість і, відповідно збільшується частка в загальній вартості основних засобів.

Основні засоби підприємства зношені на 82%, і цей показник має тенденцію до зростання. При цьому темп оновлення дуже низький - всього 0,8%. Збільшення коефіцієнту вибуття в 2023 р. на 0,074 не є типовим для підприємства , а відбулося внаслідок продажу нерухомого майна.

3.3 Аналіз ефективності використання необоротних активів та шляхи її поліпшення

Важливою складовою аналізу необоротних активів є аналіз ефективності їх використання, який проводять з метою виявлення резервів підвищення виробничої потужності підприємства. Нині, в навчальній та науковій літературі відсутня чітка методика такого аналізу.

При проведенні аналізу використання основних засобів ІФЕГДС, як основної складової необоротних матеріальних активів, оцінимо ефективність їх використання, проведемо факторний аналіз показників ефективності та визначимо резерви підвищення ефективності використання.

Для оцінки ефективності використання основних засобів підприємств застосовуються загальні показники. Фондовіддача та фондоемність відображають ефективність використання основних засобів у виробничій діяльності, вказуючи на кількість виробленої продукції або послуг на одиницю вартості основних засобів та вартість основних засобів на одиницю виробленої продукції відповідно. Рентабельність використовується для оцінки фінансової ефективності, вказуючи на те, наскільки успішно підприємство генерує прибуток від своєї діяльності.

Фондовіддача визначає, як ефективно використовуються кошти, витрачені на основні засоби, шляхом відношення вартості послуг, які надаються, до середньорічної вартості цих основних засобів. Цей показник вказує на те, яка віддача отримується від кожної вкладеної гривні у основні засоби.

Фондомісткість, навпаки, є оберненим показником фондovidдачі. Цей показник визначає, яка частина вартості послуг відповідає на одну гривню вартості основних засобів. Тобто, він показує, скільки коштів в середньому витрачається на кожну одиницю вартості основних засобів.

Рентабельність визначає, скільки прибутку генерується з кожної гривні вартості основних засобів. Цей показник вказує на ефективність використання основних засобів у генерації прибутку. Визначається він діленням прибутку від основної діяльності на середньорічну вартість основних засобів та показує економічну ефективність їх використання. Аналіз використання основних засобів проведено в табл.3.3.

Таблиця 3.3.1

Аналіз використання основних засобів ІФЕГДС

№	Показники	2022рік	2023 рік	Відхилення + / -
1	Обсяг товарної продукції (тис. грн.)	18445	37547	19102
2	Чистий прибуток (тис. грн.)	-2364	9095	11459
3	Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	63	63	-
4	Середньорічна вартість основних засобів (тис. грн.)	28551	28612	61
5	в т.ч. машини та обладнання (тис. грн.)	6932	7160	228
6	Питома вага активної частини основних засобів	0,24	0,25	0,01
7	Фондовіддача активної частини основних засобів, тис.грн.	2,66	5,24	2,58
8	Фондовіддача всіх основних засобів, тис.грн..	0,65	1,31	0,66
9	Фондоємність активної частини основних засобів, тис.грн..	0,38	0,19	0,19
10	Фондоємність всіх основних основних засобів, тис.грн..	1,55	0,76	-0,79
10	Рентабельність основних фондів %		31,8	31,8
11	В т.ч. активної частини %		127,0	127,0
12	Продуктивність праці, тис.грн.	292,78	595,98	303,2

Як бачимо фондовіддача активної частини основних засобів в 2023р. становить 5,24 грн. , отже кожна потрачена гривня на їх придбання , забезпечила 5,24 грн. доходу. Відповідно до зростання фондовіддачі, зменшується показник фондоємності, тобто частка активних основних засобів в одній гривні наданих послуг зменшилася вдвоє і становить 0,19 грн.

Використовуючи спосіб абсолютних різниць розрахуємо вплив факторів на зміну фондовіддачі.

Зміна фондovіддачі відбулася за рахунок впливу наступних факторів:

а) зміни питомої ваги активної частини ОЗ:

$$\otimes \odot_{\langle} = \otimes \langle \cdot b_0 = 0,01 \times 2,66 = 0,02$$

б) зміни фондovіддачі активної частини:

$$\otimes \odot_b = a_2 \cdot \otimes b = 0,25 \times 2,58 = 0,64$$

$$\otimes \odot = 0,02 + 0,64 = 0,66$$

З проведених розрахунків, випливає, що коефіцієнт фондovіддачі активної частини основних засобів у 2023р. збільшився на 2,58 в порівнянні з 2022р. і становить 5,24. Коефіцієнт фондovіддача всіх основних засобів виріс на 0,66. Провівши факторний аналіз, встановили що збільшення фондovіддачі відбулося за рахунок активної частини основних засобів.

Проведемо розрахунок впливу засобів праці на обсяги реалізованих послуг способом абсолютних різниць.

Таблиця 3.3.2

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення +/-
Обсяг реалізованої продукції (тис. грн.)	18445	37547	19102
Середньорічна вартість основних засобів (тис. грн.)	28551	28612	61
Фондовіддача (грн.)	0,65	1,31	0,66

Обсяг реалізованих послуг у звітному році збільшився на 19102 тис. грн., на це вплинули такі групи факторів:

а) зміни середньорічної вартості основних засобів:

$$\otimes \odot_a = \otimes a \cdot b_0 = 61 \cdot 0,65 = 39,7$$

б) зміни фондovіддачі:

$$\otimes \odot_b = a_1 \cdot \otimes b = 28612 * 0,66 = 19062,3$$

$$\otimes \odot = 39,7 + 19062,3 = 19102$$

Отже, при проведенні факторного аналізу виявлено що ріст обсягу реалізованих послуг за рахунок підвищення фондівіддачі склав 19062,3 тис. грн., а за рахунок зміни середньорічної вартості основних засобів тільки на 39,7 тис. грн. Цей показник характеризує ефективне використання активної частини основних засобів не зважаючи на те, що вони зношені більше ніж на 80%. Рентабельність активної частини основних засобів у 2023 р. становить 127%. Рентабельність всіх основних засобів 31,8%. В 2022р. їх використання було не рентабельним. Рентабельність зростає завдяки отриманому прибутку в сумі 9095 тис. грн. проти збитків 2022р. – 2364 тис. грн. Зміна середньорічної вартості суттєво не вплинула на рівень рентабельності.

Провівши аналіз використання основних засобів в Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах дійшли висновку, що всі показники ефективності використання основних засобів в 2023 покращилися в порівнянні з 2022р. З розрахунків видно, що на цей процес вирішальний вплив має збільшення обсягу наданих послуг на 203,6% і відповідно отримано чистого прибутку 9095 тис. грн. А отже резервом збільшення доходу від реалізованих послуг і відповідно прибутку є збільшення середньорічної вартості основних засобів. Оновлення основних засобів, особливо активної частини підвищить конкурентоздатність підприємства, що вплине на зростання обсягів наданих послуг і, відповідно, приведе до економічної стабільності. Але головне завдання аналізу основних засобів - виявлення резервів підвищення ефективності їхнього використання.

З проведених розрахунків та досліджень можемо визначити резерви, які має підприємство при вирішенні задач з підвищення ефективності використання необоротних активів. Головним резервом підвищення ефективності є оновлення виробничих основних засобів, особливо активних. Специфіка діяльності геофізичного підприємства вимагає постійного оновлення обладнання,

геофізичних приладів, транспорту на вимогу технічного прогресу. Тільки обладнання виготовлено з застосуванням сучасних технологій конкурентоздатне на ринку геофізичних послуг.

Підвищенню ефективності використання засобів праці сприяє удосконалення структури основних засобів, збільшення активної їх частини. ІФЕГДС необхідно позбуватися застарілих об'єктів та тих які не використовуються. Не інвестувати кошти у невиробничі основні засоби.

Підприємству треба розробити таку систему управління та контролю за використанням основних засобів, яка забезпечить: збільшення робочого часу обладнання, підвищення якості ремонту, своєчасне забезпечення оборотними засобам та робочою силою, підвищення ступеня завантаженості, збільшення тривалості роботи активної частини основних засобів., підвищення кваліфікації робочого персоналу, створення матеріальних стимулів для працівників.

Державне підприємство «Укргеофізика» обмежено в коштах, які можна інвестувати в капітальні вкладення, так як 80% чистого прибутку відраховує в Державний бюджет у вигляді дивідендів. Високотехнологічне геофізичне обладнання є дуже дорогим. І тому варто ініціювати участь держави у технічному переоснащенні геофізичного підприємства у вигляді бюджетного фінансування, надання пільгових кредитів для капітальних вкладень, стимулювання розвитку виробництва обладнання та апаратури для проведення геофізичних досліджень. Це збереже галузь геофізики в Україні, якій вже понад 100 років.

ВИСНОВКИ

В результаті аналізу методів та організації обліку та аудиту необоротних

активів можна зазначити наступне:

1. Бухгалтерський облік та контроль за необоротними активами потребують покращень як у методичному, так і в організаційному плані, а також у забезпеченні відповідності нормативно-правових актів. Дослідження економічної природи терміну "необоротні активи" показує, що цей термін не має однозначного визначення у науковій літературі та нормативних документах. Поняття необоротних активів загалом, а також основних засобів зокрема, трактується по-різному не лише в роботах різних науковців, а й у законодавстві. З цього випливає необхідність узгодження нормативних актів України та введення єдиного загальноприйнятого терміну "необоротні активи", який належним чином визначав би його сутність. Ми схилиємося до того, що це поняття має вказувати саме на термін корисного використання, який повинен становити не менше одного року або оперативного циклу.

2. Питання методології бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності нормативно регулюються Міністерством фінансів, яке затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та інші нормативно-правові акти у межах своїх повноважень. Міністерством фінансів було розроблено і прийнято 18 положень (стандартів) бухгалтерського обліку, з них 10 стосуються методологічних аспектів обліку необоротних активів. На державному рівні та серед економістів приділяється значна увага дослідженню обліку, аналізу та аудиту основних засобів у нормативно-правових документах, але спостерігається певна неузгодженість у визначеннях та термінах.

3. Одним із напрямів реформування бухгалтерського обліку є вдосконалення методології та методики оцінки його об'єктів. Оцінка відіграє ключову роль протягом історичного розвитку бухгалтерської науки, оскільки є важливим елементом бухгалтерського методу і становить методологічну основу бухгалтерського обліку. Крім того, вона суттєво впливає на організацію обліку, оскільки вибір методу оцінки об'єктів визначає їхнє достовірне відображення у фінансовій та внутрішній звітності для зовнішніх та внутрішніх користувачів з

метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. З цієї причини можливо було б доцільно розробити окреме положення (стандарт), що розкриватиме сутність концепції оцінки у бухгалтерському обліку, що мало б виконувати функції, подібні до міжнародних стандартів фінансової звітності.

4. У 1965 році було створено Івано-Франківську експедицію з геофізичних досліджень у свердловинах, яка функціонує як самостійний підрозділ державного геофізичного підприємства "Укргеофізика", заснованого у державній формі власності та підпорядкованого Державній службі геології та надр України. Основна мета цього підприємства полягає у вивченні надр, пошуку, розвідці та експлуатації родовищ нафти, газу та інших корисних копалин. Воно здійснює свою господарську діяльність на комерційній основі з метою отримання прибутку. Майно підприємства є державною власністю і закріплене за ним на праві господарського відання.

В Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень управління бухгалтерським та управлінським обліком здійснюється відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", прийнятого 16 липня 1999 року під номером 996-XIV. Підприємством обрана облікова політика, яка застосовується всіма відокремленими підрозділами і сформована у наказі «Про облікову політику ДГП «Укргеофізика», який узгоджується з органом управління Державною службою геології та надр України. Для ведення бухгалтерського обліку ІФЕГДС використовує український програмний продукт «Система управління підприємством "IS-pro»

5. В експедиції створена спеціальна комісія по роботі з основними засобами та іншими необоротними активами у функції якої входить «супроводження» об'єктів необоротних активів від визнання та оцінки до вибуття.

Облік необоротних активів в ІФЕГДС повністю автоматизований за допомогою модулю «Управління основними засобами «Система управління підприємством "IS-pro».

Для ведення операцій з основними засобами підприємство використовує типові форми, що були затверджені Наказом Мінстату від 29 грудня 1995 року під номером 352 "Про затвердження типових форм первинного обліку". Однак ці форми не відповідають сучасним вимогам обліку. Рекомендується підприємству розглянути можливість розробки власних форм та їх адаптації в комп'ютерну програму замість застарілих форм.

6. Для забезпечення відображення реальної та достовірної вартості основних засобів підприємства, що відповідає їх ринковій ціні, використовується процедура переоцінки. Згідно з пунктом 16 ПСБО 7, підприємство може проводити переоцінку об'єктів основних засобів, якщо залишкова вартість значно відрізняється від справедливої ціни. У наказі про облікову політику ДГП "Укргеофізика" встановлено поріг суттєвості для проведення переоцінки на рівні 10% відхилення залишкової вартості об'єктів основних засобів від їх справедливої вартості.

Івано-Франківська експедиція переоцінки основних засобів не проводила через значні фінансові ресурси, які необхідні підприємству для проведення обов'язкової оцінки майна при проведенні переоцінки. В цій ситуації підприємству було б доцільно розбити встановлені стандартом групи на більш дрібніші, однотипні за технічними характеристиками, щоб переоцінка охоплювала лише потрібні об'єкти.

7. Щоб ефективно відтворювати основні фонди, підприємство повинно прикласти значні зусилля. Це означає, що необхідно вміло використовувати фінансові ресурси таким чином, щоб мати можливість відновити активи, що втрачені в результаті їхньої експлуатації, і продовжувати ефективну діяльність з метою досягнення позитивного фінансового результату, максимізації прибутку і суспільної користі. Основною проблемою, яка постає перед підприємством під час процесу відновлення необоротних активів являється високий рівень зношеності ,внаслідок довготривалого їх використання . З огляду на це, необхідно провести детальну оцінку стану своїх засобів праці, їх складу та

структури, і адекватно оцінити ситуацію, яка склалася внаслідок їх експлуатації. При необхідності встановити перелік тих необоротних матеріальних активів, які потребують ремонту, заміни або реконструкції тощо, а також визначити систему пріоритетів в оновленні конкретних одиниць таких активів, що зумовить ефективне використання коштів.

8. Державні підприємства використовують національні стандарти бухгалтерського обліку для свого фінансового звітування, але вони також дотримуються специфічних правил, які встановлює держава. Ці правила, які стосуються обліку окремих активів та операцій, узагальнені в "Положенні про порядок бухгалтерського обліку для державних, комунальних підприємств та господарських організацій, які володіють або користуються державною або комунальною власністю". Цей документ був затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19 грудня 2006 року №1213. Він містить вказівки щодо передачі активів підприємства безоплатно за рішенням відповідного уповноваженого державного органу, а також щодо порядку продажу державного нерухомого майна.

9. Проведеним, на основі даних фінансової звітності, аналізом динаміки, структури технічного стану необоротних активів та їх використанням в Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах встановлено, що впродовж аналізованого періоду 2021-2023рр. простежується чітка тенденція до зменшення вартості необоротних активів ІФЕГДС. В структурі найбільшу питому вагу займають будівлі –55,3 % , машини та обладнання - 25,9%, частка транспортних засобів - 19,95. Основні засоби зношені на 82%, є застарілими і потребують оновлення, модернізації. Придатними до використання на кінець 2023р. є 18% вартості всіх основних засобів. Коефіцієнт оновлення у 2023 є зовсім незначний – всього 0,008, або 0,8%, при цьому коефіцієнт вибуття становить 0,074, або 7,4%. Основні засоби підприємства майже не оновлюються. Зростання цього показника приведе до того, що підприємство стане неконкурентоспроможним.

Дещо краща ситуація із ступенем забезпеченості основними засобами. технічна озброєність праці на кінець 2023р. складає 113,65тис.грн. на одну людину. В порівнянні з минулим роком цей показник виріс на 3,3%, що є позитивним моментом. Фондоозброєність зросла, але в меншій мірі, всього на 0,3%.

Провівши аналіз використання основних засобів в Івано-Франківській експедиції з геофізичних досліджень в свердловинах дійшли висновку, що всі показники ефективності використання основних засобів в 2023 покращилися в порівнянні з 2022р. На цей процес вирішальний вплив має збільшення обсягу наданих послуг на 203,6 % і відповідно отримано чистого прибутку 9095 тис. грн. У 2023 році фондівіддача активної частини основних засобів склала 5,24 грн, що означає, що кожна витрачена гривня на їхнє придбання принесла 5,24 грн прибутку. Факторний аналіз показав, що 99,9% зростання чистого доходу сталося в результаті підвищення фондівіддачі активної частини основних засобів. Рентабельність активної частини основних засобів у 2023 році становила 127%.

А отже, резервом збільшення доходу від реалізованих послуг і відповідно прибутку є збільшення середньорічної вартості основних засобів. Оновлення основних засобів, особливо активної частини підвищить конкурентоздатність підприємства, що вплине на зростання обсягів наданих послуг і, відповідно, приведе до економічної стабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудит: методика і організація: навч. Посібник. Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с.
2. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. Для студ. Спец. «Облік і аудит» вищих навч. Закл. За ред.. Ф.Ф. Бутинця. 7-ме вид., доп. І перероб. Житомир: ПП «Рута»,2006.832 с.
3. Бухгалтерський облік: підручник. Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь. Тернопіль, ТНЕУ, 2018. 460 с.
4. Воськало Н.М. Особливості відображення в обліку та звітності інформації про необоротні активи. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2015. Вип. 1(2). С. 317–320. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2015_1%282%29__66
5. Гнатенко Є.П. Алгоритм аналізу основних виробничих засобів на підприємстві. Економічний аналіз, 2016. Том 26. № 1. С. 99-105.
6. Голов С. Ф. Управлінський облік: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 400 с. 18.
7. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 522с.
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV.Бухгалтерія,Збірник систематизованого законодавства, 2007, №2.
9. Готра В. В., Ріпич В. В., Дячок А. В. Удосконалення використання основних засобів з метою підвищення ефективності господарської діяльності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2016. Вип. 21(1). С. 81-84.
10. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік. 2-евид., перероб. І доп. [текст] Навч. посіб. / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 424 с.

11. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики : підручник / Загородній А.Г., Партин Г.О., Пилипенко Л.М.– [4-те вид. перероб. і доп.] – К.: Знання, 2007. – 550с.
12. Задорожний З. Проблеми обліку ОЗ і капітальних інвестицій / З. Задорожний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. - № 7.– С. 18-22.
13. Задорожний З. В. Проблемні питання обліку руху матеріальних необоротних активів / З. В. Задорожний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 28
14. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність у Україні від 16.07.1999 р. Бухгалтерія,Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.
15. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001р.№2658-III. Бухгалтерія,Збірник систематизованого законодавства, 2017, №3.
16. Закон України « Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» від 03.03.1998р.3147/98-ВР. Бухгалтерія,Збірник систематизованого законодавства, 2017, №3.
17. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», від 21. 12.2017 № 2258- VIII Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2018, №1.
18. Законодавчо-нормативне забезпечення обліку та звітності основних засобів та методи їх оцінки за його умов. С. П. Карелов. Європейські перспективи, 2014. № 5. С. 160-166.
19. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2014, №1.
20. Кафка С.М. Облікова політика, щодо основних засобів. Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Серія : Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2017. № 2. С. 59-70.

21. Кафка С. М. Рух основних засобів й основні цілі бухгалтерського обліку. Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія : Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2014. № 2. С. 98-110.

22. Кафка С. М. Економічна сутність процесів надходження та вибуття основних засобів для цілей обліку. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2015. Вип. 11(1). С. 127-136.

23. Кафка С. М. Основні засоби: класифікація для цілей обліку. Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. 2013. №1(63). С. 87-92.

24. Китайчук Т. Г. Проблеми оцінки основних засобів в бухгалтерському обліку / Т. Г. Китайчук // Вісник ЖДТУ: Економічні науки. – 2017. – Ч. 2 – № 9 (33). – С. 162-168.

25. Кіндрацька Л. М. Теорія бухгалтерського обліку : сучасні реалії оновлення. Бух. облік і аудит. 2008. № 12. С. 30-33.

26. Кіндрацька Г.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. / Г.І. Кіндрацька, А.Г. Загородній, Ю.І. Кулиняк. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. – 320 с.

27. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій. / К.Ф. Ковальчук. – Київ: ЦНПЛ, 2022. – 328 с.

28. Концепція розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в Україні : монографія / З.-М. В. Задорожний, Я. Д. Крупка, І. Я. Омецінська та ін. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 320 с.

29. Крупка Я. Д. Облік, оподаткування і правове регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності : [навч. посіб.] – 3-тє вид., перероб. і доп. / Я. Д. Крупка, С. В. Питель, І. В. Мельничук. – Тернопіль : Крок, 2017. – 264 с.

30. Кулик А. В. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. / А.В. Кулик. – Київ, ДП «Вид. дім Персонал», 2018. – 452 с.

31. Макаренко А.П., Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. Організація і методика аудиту: навч.метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 190 с. 40
32. Максимів Ю.В. Організаційні підходи до вдосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення управління відходами деревообробного виробництва / Ю.В. Максимів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vnuvgrp/ekon/2011_2/Vek5417.pdf
33. Максименко Д. В. Організація економічного аналізу як основа прийняття управлінських рішень на підприємстві. Економічний часопис – XXI ст. 2010. №2. 80 с.
34. Малюга Н.М. Оцінка в бухгалтерському обліку: теорія, практика, перспективи (на прикладі підприємств Житомирської області): [автореф. дис. канд.екон. наук] / Н.М. Малюга, 1999 р. – 21 с.
35. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 20.
36. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів від 30.09.2003 р. № 561. Бухгалтерія, Збірник систематизованого законодавства, 2017, №3.
37. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів від 28.03.2013 № 433. Бухгалтерія, Збірник систематизованого законодавства, 2017, №3.
- 38 . Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 01 січня 2012 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014.
39. Микитюк В.М. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посібник / за ред. В.М. Микитюка. – Житомир: Рута, 2018. – 440 с.
40. Мичак Н.О. Порядок розкриття інформації про необоротні активи, утримувані для продажу, у фінансовій звітності підприємств. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Вип. 2(14). С. 139–143. URL: <http://dspace.zsea.edu.ua/jspui/handle/12345/>

41. Мичак Н. А. Сутність необоротних активів, утримуваних для продажу: облікова та економічна точки зору. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. №15. С. 13–18.
42. Момот Т. В. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» / Т. В. Момот. – Х. : ХНАМГ, 2010. – 183 с.
43. Мороз Ю. Ю. Облік фінансових результатів діяльності підприємства / Ю. Ю. Мороз // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. - 2013. - № 2. - С. 135-141.
44. Лангазова В. В. Проблемні питання оцінки основних засобів та інших необоротних матеріальних активів / В. В. Лангазова // Вісник Луганського національного аграрного університету. – № 2. – 2015. – С. 16-23.
45. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів від 07 лютого 2013 р. № 73. . Бухгалтерія,Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.
47. Нашкерська Г. В. Методологія і практика оцінювання у фінансовому обліку: [Монографія] / Г. В. Нашкерська. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – 426 с.
48. Орлова В.К. Використаний $\neq$ розподілений. Оцінка достовірності інформації щодо нерозподіленого прибутку в балансі / В.К. Орлова // Аудитор України. – 2010. - № 7 (179) – С. 48-51.
49. Орлова В. Облік використання та розподілу прибутку / В. Орлова, О. Корпан // Науково-практичний журнал «Бухгалтерський облік і аудит». – 2010. – № 12. – с. 23.
50. Погрібний І.Я. Щодо особливостей обліку основних засобів державних підприємств. Електронний ресурс «Ефективна економіка» №6, 2013
51. Палюх М. С., Матвійчук Л. О. Теоретичні засади організації обліку основних засобів. Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. Економічні науки. 2016. Вип. 24(3). С. 172-180.
52. Пархоменко В. Облік амортизації / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. - № 6.– С. 21-22.

53. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) № 2755 URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

54. Положення про порядок передачу об'єктів права державної власності, затверджене постановою КМУ від 21.09.1998р. №1482. Бухгалтерія.Збірник систематизованого законодавства, 2017, №3.

55. Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності» затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006р. N 1213. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2007, №1.

56. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Наказ Міністерства фінансів від 27.04.2000 № 92. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.

57. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». Наказ Міністерства фінансів від 18.10.1999 № 242. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.

58. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Наказ Міністерства фінансів від 08.10.1999 №237. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.

59. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : Наказ Міністерства фінансів від 28.12.2000 № 353. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.

60. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» Наказ Міністерства фінансів від 07.07.1999 № 163. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.

61. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» : Наказ Міністерства фінансів від 07.11.2003 № 617. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.

62. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» : Наказ Міністерства фінансів від 18.11.2005 № 790. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.

63. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість» : Наказ Міністерства фінансів від 02.07.2007 № 779. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.

64. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2017, №1.

65. Постанова КМУ від 31.08.1996 № 1024 “Про порядок індексації вартості об’єктів житлового фонду” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19#Text>

66. «Про затвердження типових форм первинного обліку». Наказ Мінстату від 29.12.95 №352. Бухгалтерія. Збірник систематизованого законодавства, 2007, №2.

67. Савицька Г. В. економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2004. – 654 с.

68. Садовська І. Б., Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. Навчальний посібник: Бухгалтерський облік. Київ : Центр навчальної літератури, 2013. 688 с. 70

69. Семейон В. С. Поняття необоротних активів, їх класифікація та склад / В. С. Семейон // Вісник Житомирського державного технологічного університету: економічні науки. – 2009. – № 3 – С. 161-167.

70. Стригуль, Л.С., А.С. Тимонова. Шляхи удосконалення організації обліку і аудиту основних засобів на підприємстві. Вісник НТУ «ХП». 2014. №32 (1075). С.47-50.

71. Сутність характеристики необоротних активів підприємства. [Електронний ресурс]: Режим доступу - <http://ena.lp.edu>

72. Тарасюк Ю. В. Особливості аналізу використання основних засобів [Електронний ресурс] / Ю. В. Тарасюк // Режим доступу : <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/studconf/421.pdf.ua>

73. Фінансовий облік : підручник. За ред. М. І. Бондаря та Л.Г. Ловінської. К.: КНЕУ, 2012. 553 с. 77

74. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін. ; За ред. А. М. Поддєрьогіна. – К. : КНЕУ, 2008. – 552 с.

75. Шарманська В.М. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання. Молодий вчений, 2018. № 1 (53)

76. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / В. М. Шелудько. – К. : Знання-Прес, 2002. – 535 с.

77. Шквір В.Д., А.Г. Загородній, О.С. Височан. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 400 с. 80.

ДОДАТКИ

- А. Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2023 р.
- Б. Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2022 р.
- В. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2023 рік
- Г. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2022 рік
- Д. Звіт про рух коштів (за прямим методом) за 2023р.
- Е. Звіт про власний капітал за 2023р.
- Є. Примітки до фінансової звітності за 2023р.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку I "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **Івано-Франківська експедиція з геофізичних досліджень в свердловинах** Дата (рік, місяць, число) _____ за ЄДРПОУ _____
Територія **ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА** за КАТОТТГ _____
Організаційно-правова форма господарювання **філія** за КОПФГ _____
Вид економічної діяльності **Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах** за КВЕД _____
Середня кількість працівників ² **63**
Адреса, телефон **вулиця Українських Декабристів, буд. 54, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76492** 552363

КОДИ		
2024	01	01
01432776		
UA26040190010045761		
610		
71.12		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2023** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5 493	2 937
первісна вартість	1001	5 638	3 102
накопичена амортизація	1002	145	165
Незвершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	5 794	4 874
первісна вартість	1011	29 603	27 621
знос	1012	23 809	22 747
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	11 287	7 811
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 984	3 914
виробничі запаси	1101	1 984	3 914
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 964	282
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	152	950
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	6 923	9 455
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	43	65
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	390	2 467
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	390	2 467
Витрати майбутніх періодів	1170	7	7
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	30	25
Усього за розділом II	1195	13 493	17 165
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	24 780	24 976

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	17 427	17 427
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	6 242	4 426
Додатковий капітал	1410	6 332	3 796
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(23 124)	(12 977)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	6 877	12 672
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	38	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	38	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	6 808	191
розрахунками з бюджетом	1620	434	223
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	126	214
розрахунками з оплати праці	1630	458	809
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	9 477	10 313
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	453	399
Доходи майбутніх періодів	1665	28	25
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	81	130
Усього за розділом III	1695	17 865	12 304
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	24 780	24 976

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Івано-Франківська експедиція з геофізичних досліджень в свердловинах	Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за ЄДРПОУ	01432776		
Організаційно-правова форма господарювання	Філія (інший відокремлений підрозділ)	за КАТОТТГ	UA26040190010045761		
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах	за КОПФГ	610		
		за КВЕД	71.12		
Середня кількість працівників	² 63				
Адреса, телефон	вулиця Українських Декабристів, буд. 54, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76492		552363		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2022** р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5 513	5 493
первісна вартість	1001	5 638	5 638
накопичена амортизація	1002	125	145
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	5 998	5 794
первісна вартість	1011	29 500	29 603
знос	1012	23 502	23 809
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	11 511	11 287
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 240	1 984
виробничі запаси	1101	1 098	1 984
незавершене виробництво	1102	142	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 553	3 964
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	49	152
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	4 797	6 923
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	33	43
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 132	390
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	1 132	390
Витрати майбутніх періодів	1170	8	7
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зоб'язань	1181	-	-

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	23	30
Усього за розділом II	1195	12 835	13 493
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	24 346	24 780

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	17 427	17 427
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	6 242	6 242
Додатковий капітал	1410	6 332	6 332
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(20 760)	(23 124)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	9 241	6 877
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	92	38
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	92	38
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	4 908	6 808
розрахунками з бюджетом	1620	481	434
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	160	126
розрахунками з оплати праці	1630	605	458
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	8 398	9 477
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	385	453
Доходи майбутніх періодів	1665	30	28
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	46	81
Усього за розділом III	1695	15 013	17 865
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	24 346	24 780

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	Івано-Франківська експедиція з геофізичних досліджень в свердловинах	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01
			01432776		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2023 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	37 547	18 445
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(21 414)	(14 296)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	16 133	4 149
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	713	1 701
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(6 304)	(4 550)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(1 450)	(3 676)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	9 092	-
збиток	2195	(-)	(2 376)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	3	12
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	9 095	-
збиток	2295	(-)	(2 364)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	9 095	-
збиток	2355	(-)	(2 364)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	9 095	(2 364)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 809	4 517
Витрати на оплату праці	2505	9 601	6 832
Відрахування на соціальні заходи	2510	2 066	1 496
Амортизація	2515	394	327
Інші операційні витрати	2520	5 834	5 267
Разом	2550	23 704	18 439

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

_____

Головний бухгалтер

_____

Підприємство Івано-Франківська експедиція з геофізичних досліджень в свердловинах

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	01	01
01432776		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	18 445	17 830
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(14 296)	(11 198)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	4 149	6 632
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 701	885
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(4 550)	(4 307)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(3 676)	(1 228)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	1 982
збиток	2195	(2 376)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	12	3
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	1 985
збиток	2295	(2 364)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	1 985
збиток	2355	(2 364)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(2 364)	1 985

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 517	1 201
Витрати на оплату праці	2505	6 832	6 086
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 496	1 322
Амортизація	2515	327	430
Інші операційні витрати	2520	5 267	4 345
Разом	2550	18 439	13 384

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

_____

Головний бухгалтер

_____

Підприємство Івано-Франківська експедиція з геофізичних досліджень в свердловинах
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за СДРПОУ

КОДИ		
2024	01	01
01432776		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2023** р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	41 151	19 316
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	599
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	44	71
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	2 704	1 734
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(22 101)	(8 575)
Праці	3105	(7 644)	(5 870)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(2 021)	(1 546)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2 471)	(1 759)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-	-
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-	-
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(2 471)	(1 759)
Витрачання на оплату авансів	3135	(2 970)	(2 229)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	-
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-	-
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	-
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	-
Інші витрачання	3190	(4 358)	(2 390)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	2 334	-649
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(257)	(93)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-257	-93
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	-
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	2 077	-742
Залишок коштів на початок року	3405	390	1 132
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	2 467	390

Керівник

_____

_____

Головний бухгалтер

_____

_____

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(1 816)	(2 536)	-	1 052	-	-	(3 300)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	(1 816)	(2 536)	-	10 147	-	-	5 795
Залишок на кінець року	4300	17 427	4 426	3 796	-	(12 977)	-	-	12 672

Керівник

_____

_____

Головний бухгалтер

_____

_____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

29.11.2000 № 302 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 28.10.2003 № 602)

Коди	
2023	12 31
	01432776
	UA26040190010045761
	1077
	610
	2537

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОРУГ

за СПОДУ

за КОПФГ

за КВЕД

Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геолозії, надання послуг технічного консультування в цих сферах

Підприємство Івано-Франківська експедиція з геофізичних досліджень в свердловинах

Територія ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

Орган державного управління

Організаційно-правова форма господарювання філія

Вид економічної діяльності

Одиниця виміру: тис.грн.

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за 2023 рік

Форма №5

Код за ДКУД

1801008

I. Нематеріальні активи

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)			Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік			Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		періодична (переоцінена) вартість	періодична (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	періодична (переоцінена) вартість	періодична (переоцінена) вартість			накопичена амортизація	періодична (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	періодична (переоцінена) вартість	накопичена амортизація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Права користування природними ресурсами	010	5413	-	-	-	-	2536	-	-	-	-	-	2877	-	-	-
Права користування майном	020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на комерційні позначення	030	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на об'єкти промислової власності	040	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Авторське право та суміжні з ним права	050	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші нематеріальні активи	060	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	070	225	145	-	-	-	-	-	20	-	-	-	225	165	-	-
	080	5638	145	-	-	-	2536	-	20	-	-	-	3102	165	-	-
	090	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 рядка графа 14		вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (081) -														
		вартість оформлених у заставу нематеріальних активів (082) -														
		вартість створених підприємством нематеріальних активів (083) -														
3 рядка графа 5		вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових асигнувань (084) -														
3 рядка графа 15		накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (085) -														

1. Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		У тому числі			
		первісна (переоцінена) вартість	знос		первісна (переоцінена) вартість	знос	періодичної (періодичної) вартості	знос			первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Земельні ділянки	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Капітальні витрати на поліпшення земель	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	120	16361	10702	-	-	-	2199	1436	170	-	-	-	14162	9436	-	-	-	-
Машини та обладнання	130	6932	6850	57	-	-	-	-	25	-	171	171	7160	7046	-	-	-	-
Транспортні засоби	140	5657	5621	-	-	-	-	-	15	-	-171	-171	5486	5465	-	-	-	-
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	66	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66	66	-	-	-	-
Тварини	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Багаторічні насадження	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	180	139	122	-	-	-	-	-	4	-	-	-	139	126	-	-	-	-
Бібліотечні фонди	190	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8	-	-	-	-
Малоцінні необоротні матеріальні активи	200	440	440	160	-	-	-	-	160	-	-	-	600	600	-	-	-	-
Тимчасові (нетитульні) споруди	210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Природні ресурси	220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвентарна тара	230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Предмети прокату	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні матеріальні активи	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	260	29603	23809	217	-	-	2199	1436	374	-	-	-	27621	22747	-	-	-	-

3 рядка 260 графа 14 вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності вартість оформлених у заставу основних засобів

залишкова вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо)

первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів

основні засоби орендованих єдиних (шлісних) майнових комплексів

вартість основних засобів, призначених для продажу

залишкова вартість основних засобів, утрачених унаслідок надзвичайних подій

вартість основних засобів, придбаних за рахунок цільового фінансування

Вартість основних засобів, що взяті в операційну оренду

3 рядка 260 графа 15 знос основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності

3 рядка 105 графа 14 вартість інвестиційної нерухомості, оціненої за справедливою вартістю

(261)

(262)

(263)

(264)

(2641)

(265)

(2651)

(266)

(267)

(268)

(269)

-

-

-

13755

-

-

-

-

-

-

-

III. Капітальні інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
Капітальне будівництво	280	-	-
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	57	-
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	300	160	-
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	-	-
Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	320	-	-
Інші	330	-	-
Разом	340	217	-

3 рядка 340 графа 3 капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість (341)
 фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій (342)

IV. Фінансові інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року	
			довгострокові	поточні
1	2	3	4	5
A. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:				
асоційовані підприємства	350	-	-	-
дочірні підприємства	360	-	-	-
спільну діяльність	370	-	-	-
B. Інші фінансові інвестиції в:				
частки і паї у статутному капіталі інших підприємств	380	-	-	-
акції	390	-	-	-
облігації	400	-	-	-
інші	410	-	-	-
Разом (розд.А + розд.Б)	420	-	-	-

3 рядка 1035 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан) Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені: (421)
 за собівартістю (422)

за справедливою вартістю (423)
 за амортизованою собівартістю (424)
 за амортизованою собівартістю (425)
 за амортизованою собівартістю (426)

3 рядка 1160 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан) Поточні фінансові інвестиції відображені:

за справедливою вартістю (424)
 за справедливою вартістю (425)
 за амортизованою собівартістю (426)

V. Доходи і витрати

Найменування показника	Код рядка	Доходи	Витрати
1	2	3	4
A. Інші операційні доходи і витрати			
Операційна оренда активів	440	3	-
Операційна курсова різниця	450	-	-
Реалізація інших оборотних активів	460	-	-
Штрафи, пені, неустойки	470	-	-
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480	61	1083
Інші операційні доходи і витрати	490	649	367
у тому числі: відрахування до резерву сумнівних боргів	491	X	-
непродуктивні витрати і витрати	492	X	-
B. Доходи і витрати від участі в капіталі за інвестиціями в:			
асоційовані підприємства	500	-	-
доцірні підприємства	510	-	-
спільну діяльність	520	-	-
V. Інші фінансові доходи і витрати			
Дивіденди	530	-	X
Проценти	540	X	-
Фінансова оренда активів	550	-	-
Інші фінансові доходи і витрати	560	-	-
G. Інші доходи і витрати			
Реалізація фінансових інвестицій	570	-	-
Доходи від об'єднання підприємств	580	-	-
Результат оцінки корисності	590	-	-
Неопераційна курсова різниця	600	-	-
Безоплатно одержані активи	610	-	X
Списання необоротних активів	620	X	-
Інші доходи і витрати	630	3	-

Товаробічні (бартерні) операції з продукцією (товарами, роботами, послугами)
 Частка доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товаробічними
 (бартерними) контрактами з пов'язаними сторонами
 з рядків 540-560 графа 4 фінансові витрати, уключені до собівартості активів

(631) -

(632) - %

(633) -

VI. Грошові кошти

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
1	2	3
Готівка	640	-
Поточний рахунок у банку	650	2467
Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	-
Грошові кошти в дорозі	670	-
Еквіваленти грошових коштів	680	-
Разом	690	2467

3 рядка 1090 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) Грошові кошти, використання яких обмежено

(691)

VII. Забезпечення і резерви

Види забезпечень і резервів	Код рядка	Залишок на початок року	Збільшення за звіт. рік		Використано у звітному році	Сторновано невикористану суму у звітному році	Сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення	Залишок на кінець року
			нараховано (створено)	додаткові відрахування				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Забезпечення на виплату відпусток працівникам	710	453	894	-	948	-	-	399
Забезпечення наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення	720	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію	740	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо об'явлених контрактів	750	-	-	-	-	-	-	-
	760	-	-	-	-	-	-	-
забезпечення матеріального захоплення	770	38	-	-	38	-	-	-
Резерв сумнівних боргів	775	-	-	-	-	-	-	-
Разом	780	491	894	-	986	-	-	399

VIII. Запаси

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації *	уцінка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	3818	-	-
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	-	-	-
Паливо	820	15	-	-
Тара і тарні матеріали	830	-	-	-
Будівельні матеріали	840	-	-	-
Запасні частини	850	47	-	-
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	-	-	-
Поточні біологічні активи	870	-	-	-
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880	34	-	-
Незавершене виробництво	890	-	-	-
Готова продукція	900	-	-	-
Говари	910	-	-	-
Разом	920	3914	-	-

3 рядка 920 графа 3 Балансова вартість запасів:

відображених за чистою вартістю реалізації

переданих у переробку

оформлених в заставу

переданих на комісію

Активи на відповідальному зберіганні (позабалансовий рахунок 02)

3 рядка 1200 графа 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) запаси, призначені для продажу

(921)

(922)

(923)

(924)

(925)

(926)

3201

* визначається за п. 28 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

IX. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т.ч. за строками непогашення			
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців	
I	2	3	4	5	6	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	282	132	150	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	65	59	2	4	

Списано у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами

(951) -
(952) -

X. Нестачі і втрати від псування цінностей

Найменування показника	Код рядка	Сума
I	2	3
Виявлено (списано) за рік нестачі і втрат	960	-
Визнано заборгованістю винних осіб у звітному році	970	-
Сума нестачі і втрат, остаточно рішення щодо винуватців, за якими на кінець року не прийнято (позабалансовий рахунок 072)	980	-

XI. Будівельні контракти

Найменування показника	Код рядка	Сума
I	2	3
Дохід за будівельними контрактами за звітний рік	1110	-
Заборгованість на кінець звітного року:		
валова замовників	1120	-
валова замовників	1130	-
з авансів отриманих	1140	-
Сума затриманих коштів на кінець року	1150	-
Вартість виконаних субпідрядниками робіт за незавершеними будівельними контрактами	1160	-

ХІІ. Податок на прибуток

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Поточний податок на прибуток	1210	-
Відстрочені податкові активи: на початок звітного року	1220	-
на кінець звітного року	1225	-
Відстрочені податкові зобов'язання: на початок звітного року	1230	-
на кінець звітного року	1235	-
Включено до Звіту про фінансові результати - усього	1240	-
У тому числі:		
поточний податок на прибуток	1241	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	-
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	-
Відображено у складі власного капіталу - усього	1250	-
У тому числі:		
поточний податок на прибуток	1251	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	-
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	-

ХІІІ. Використання амортизаційних відрахувань

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Нараховано за звітний рік	1300	394
Використано за рік - усього	1310	217
в тому числі на:		
будівництво об'єктів	1311	-
придбання (виготовлення) та поліпшення основних засобів	1312	217
з них машини та обладнання	1313	57
придбання (створення) нематеріальних активів	1314	-
погашення отриманих на капітальні інвестиції позик	1315	-
	1316	-
	1317	-

XIV. Біологічні активи

Групи біологічних активів	Код рядка	Обліковуються за первісною вартістю						Обліковуються за справедливою вартістю									
		залишок на початок року		надійшло за рік	вибуло за рік		нараховано амортизації за рік	втрата від зменшення корисності	вигоди від відновлення корисності	залишок на кінець року		залишок на початок року	надійшло за рік	зміни вартості за рік	вибуло за рік	залишок на кінець року	
		первісна вартість	накопичена амортизація		первісна вартість	накопичена амортизація				первісна вартість	накопичена амортизація						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Довгострокові біологічні активи – усього в тому числі:		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
робоча худоба	1410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
продуктивна худоба	1411	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
багаторічні насадження	1412	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1413	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1414	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші довгострокові біологічні активи	1415	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Поточні біологічні активи – усього в тому числі:		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
тварини на вирощуванні та відгодівлі	1420	-	-	-	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-
біологічні активи в стані біологічних перетворень (крім тварин на вирощуванні та відгодівлі)	1421	-	-	-	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-
	1422	-	-	-	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-
	1423	-	-	-	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-
інші поточні біологічні активи	1424	-	-	-	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-
Разом	1430	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

3 рядка 1430 графа 5 і графа 14

вартість біологічних активів, придбаних за рахунок цільового фінансування

3 рядка 1430 графа 6 і графа 16

залишкова вартість довгострокових біологічних активів, первісна вартість поточних біологічних активів і справедлива вартість біологічних активів,

утрачених унаслідок надзвичайних подій

3 рядка 1430 графа 11 і графа 17

балансова вартість біологічних активів, щодо яких існують передбачені законодавством обмеження права власності

(1431)

(1432)

(1433)

XV. Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів

Найменування показника	Код рядка	Вартість первісного визнання	Витрати, пов'язані з біологічними перетвореннями	Результат від первісного визнання		Уцінка	Виручка від реалізації	Собівартість реалізації	Фінансовий результат (прибуток +, збиток -) від реалізації	
				дохід	витрати				реалізації	первісного визнання та реалізації
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Продукція та додаткові біологічні активи рослинництва - усього	1500	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
у тому числі:										
зернові і зернобобові	1510	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
з них:										
пшениця	1511	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
соя	1512	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
соєвиклик	1513	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
ришак	1514	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
цукрові буряки (фабричні)	1515	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
картопля	1516	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
плоди (зерняткові, кісточкові)	1517	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
інша продукція рослинництва	1518	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
додаткові біологічні активи рослинництва	1519	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
Продукція та додаткові біологічні активи тваринництва - усього	1520	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
у тому числі:										
приріст живої маси – усього	1530	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
з нього:										
великої рогатої худоби	1531	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
свиней	1532	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
молоко	1533	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
вовна	1534	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
яйця	1535	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
інша продукція тваринництва	1536	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
додаткові біологічні активи тваринництва	1537	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
продукція рибиництва	1538	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
1539	-	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-
Сільськогосподарська продукція та додаткові біологічні активи - разом	1540	-	(- -)	-	(- -)	-	-	(- -)	-	-

Керівник _____

Головний бухгалтер _____